

DE PLATE

TIJDSCHRIFT VAN DE OOSTENDSE HEEMKRING "DE PLATE"

Vormings- en ontwikkelingsorganisatie en Permanente Vorming.

Aangesloten bij de KULTURELE RAAD OOSTENDE en het WESTVLAAMS VERBOND VAN KRINGEN VOOR HEEMKUNDE

Statuten gepubliceerd in de Bijlagen tot het Belgisch Staatsblad dd. 1-2 mei 1959, nr. 1931 en gewijzigd volgens de Bijlagen tot het Belgisch Staatsblad dd. 15 mei 1975 nr. 3394 en nr. 3395 en de Bijlage tot het Belgisch Staatsblad van 4 december 1986 nr. 31023.

VERANTWOORDELIJKE UITGEVER:	SECRETARIS:	PENNINGMEESTER:	REKENING:
A. VAN ISEGHEM	J.B. DREESEN	J.P. FALISE	750-9109554-54 of
IJzerstraat 1	Rode Kruisstraat 4	H. Serruyslaan 78/19	000-0788241-19
8400 OOSTENDE	8400 OOSTENDE	8400 OOSTENDE	

Alle medewerkers zijn verantwoordelijk voor de door hen getekende bijdragen.

JAARGANG 19 Nr. 4 april 1990

VOOR DE INHOUDSTAFEL VAN DIT NUMMER, ZIE DE LAATSTE BLADZIJDE.

APRIL - ACTIVITEIT

De Oostendse Heemkring "De Plate" heeft de eer en het genoegen zijn leden en andere belangstellenden uit te nodigen tot een voordracht met dia's en documentatiemateriaal die doorgaat op

donderdag 26 april 1990 om 20u30

in de Conferentiezaal van de V.V.F. Oostende, Dr Colensstraat 6.

Het onderwerp : VAN BLUTSYDE TOT VUURTORENWIJK

De spreker : de heer Ferdinand GEVAERT, Ondervoorzitter van Ter Cuere.

De heer GEVAERT brengt ons vanavond een historisch-geografische schets en de beknopte geschiedenis van het gebied gelegen tussen de huidige havengeul en de gemeentegrens met Bredene.

Met behulp van kaarten, figuren en foto's leidt hij ons doorheen 500 jaar geschiedenis van het gebied dat momenteel een van de wijken van Oostende vormt met het jongste en het meest actieve deel van de bevolking, namelijk de VUURTORENWIJK.

Hij omschrijft het gebied in de 16de eeuw. Bespreekt de inundatie van 1584, het ontstaan van de huidige havengeul, het beleg en de egestelling van Bucqoy en de schorre van Lissemoris. Hij geeft een overzicht van de aanval van admiraal Popham, de passage van Napoleon en zijn leger, de bouw van het fort, het kroonwerk en de militaire sluis.

De bouw van de vuurtoren en de spuikom, de bewoning van de Mosselhoek en de Oude Viertorrewijk, het Zeewezendok, de oesterparken en het Militair Hospitaal, de verhuis van de visserij en vismijn naar de OPEX en de ontwikkeling van de huidige Vuurtorenwijk vormen daarna de kern van zijn betoog dat U op het einde van zijn voordracht een uitstekend idee zal laten over het wel en wee van deze wijk in het verleden.

Wij kennen de heer GEVAERT van zijn vroegere voordrachten bij De Plate als een gepassioneerde kenner van de lokale geschiedenis die het op een overtuigende manier aan de man kan brengen. Wij bevelen deze voordracht dan ook ten zeerste aan bij alle "Oostendeliefhebbers". Zoals steeds is de toegang kosteloos en vrij voor iedereen.

J.B. DREESEN

door Emiel SMISSAERT

In Oostende speelt zich het verhaal af van één van de eerste romans van een ander groot en zeer produktief schrijver : Hugo Claus (°1929). In De verwondering (1962) komen zowel het Koninklijk Atheneum als de zeedijk voor. Claus heeft in Oostende een stukje van zijn wilde jaren doorgebracht en niet zo lang geleden werd hem en enkele andere letterkundigen gevraagd herinneringen neer te schrijven over de periode 1945-1955. In een kort opstel, In die tijd (36), mijmert Hugo Claus over zijn "Oostendse" tijd :

In die tijd woonde ik aan de Kaai van Oostende. Als de vissers geland waren dobbelden wij tot de dageraad. Zij aten lappen rauwe biefstuk met heel veel zout die zij opgerold hielden in de gekloven hand.

In die tijd sliep ik in een kamertje op de hoogste verdieping van het nu verdwenen "Hôtel de Londres". De zee drong in mijn dromen, die droomden van gedichten zonder hoofdletters of komma's. Ik mocht kosteloos in het hotel verblijven zolang ik wou van de eigenaar die tijdens de oorlog voor criminoloog had gestudeerd in Duitsland. De enige tegenprestatie die van mij geëist werd was dat als hij ooit eens heimwee naar Tübingen zou krijgen ik met hem mee zou gaan naar de (meestal Franse) meisjes van de Van Iseghemlaan. Hij kreeg zoals te verwachten elke avond heimwee en reciteerde, schreiend in zijn champagne, Duitse teksten. Vaak over de maanden april, mei en juni die ver waren.

In die tijd schilderde je abstract. Dat kon niet anders, want de evolutie van de schilderkunst was niet tegen te houden. Het was ondenkbaar dat er ooit nog figuratie zou opduiken. Je kon net zo goed de absurde gedachte koesteren dat er ooit nog in de poëzie gerijmd zou worden, dacht Jan Walravens, kleine, dappere, zwaar bijziende, hongerige, nieuwsgierige autoritaire vriend. Hij verweet mij frivoliteit, onstandvastigheid met dezelfde felle drift waarmee hij de oudere literatoren aanviel. Zij flutterden, deden smalend over hem, belasterden hem achter zijn rug. Hij bleef van zich afbijten. Hij schreef houderig over wat hij geloofde. (Ik schreef muzikaal over mijn totale onwetendheid).

In die tijd vergaderde Tijd en Mens te Brussel in het atelier van een timmerman-beeldhouwer die elke ingezonden tekst aan Kafka toetste. Elke keer viel de vergelijking gunstig uit voor Kafka. "Jongens het is geen Kafka". De redactieleden bekeken elkaar, sip, radeloos. Wat nu ? Tijd en Mens opgeven ? "Natuurlijk" riep de timmerman. De vergaderingen werden ergens anders gehouden, L.P. Boon vertelde kwalijke moppen, R.C. van de Kerckhove sprak veto's uit tegenover niet-socialisten, Jan Walravens vond kwaliteit in alles wat niet op Karel Jonckheere leek en Tijd en Mens bleef verschijnen.

In die tijd werd ik soldaat en vluchtte na mijn diensttijd naar Parijs en vluchtte daar ook zonder

betalen uit honderd hotels. Poëzie veranderde in "bundels" die op een bepaalde datum met een bepaald aantal pagina's bij een bepaalde uitgever ingeleverd moesten worden. Bundels kwamen waggelend op hanepootjes overeind, sloten bij elkaar aan, stonden in een walgelijke, gelukkig ongelezen rij.

Tijd van bundels, abortussen, onnozele metaforen, vreugde. Toen ging Jan Walravens naar Egypte. Hij werd daar de prooi van een van de duizenden onbekende virussen, hij vermagerde en stierf. En ik zal nooit in mijn tijd op aarde een voet in Egypte zetten.

Ook Mireille Cottenjé (°1933) heeft een "Oostendse" periode doorgeemaakt.

Na haar middelbare studies in Brugge studeerde zij verpleegkunde aan het Psychiatrisch Instituut in Bergen, daarna volgde zij lessen in het Tropisch Instituut in Antwerpen. En tussendoor, in 1954, begon zij als verpleegster te werken in de polikliniek van de "Bond Moyson" in Oostende. Officieel woonde zij nog bij haar ouders in Brugge, maar in feite had zij in Oostende een klein optrekje ("mijn duvekotje" noemt zij het nu nog, ietwat vertederd bij de herinnering) boven café De Pelikaan in de Alfons Pieterslaan. Het is ook in Oostende en rond die tijd dat zij kennis maakte met haar toekomstige echtgenoot, de architect Bob Colombie. Beide jonge mensen leerden elkaar kennen in de Coupole, een dancing waar in de kelder een judoclub oefende met Mireille Cottenjé als enig vrouwelijk lid !

Na hun huwelijk trok het paar naar Belgisch Congo, waar zij van 1956 tot 1960 verbleven. Na de te bruusk doorgevoerde onafhankelijkheid in 1960 vestigden Bob en Mireille zich in Oostende.

"Als anekdote" schrijft Mireille Cottenjé, "is mij vooral bijgebleven : de nuances in mijn 'Brugs' en het 'Oostends' dialect. Zo placht mijn schoonvader te zeggen : 'In Brugge stoat de malk in de kalder', terwijl ik zei : 'In Oostende lopen ze mé under blote bēnen in de zèè.'" (37)

In 1973 kreeg Mireille Cottenjé de Prijs van de Stad Knokke-Heist voor het Beste Jeugdboek (voor Het grote onrecht uit 1973), en in 1981 de driejaarlijkse Staatsprijs voor Jeugdliteratuur (voor Er zit muziek in de lucht uit 1977).

Te Bredene staat de woonplaats van John Gheeraert (°1939) in de Duinhelmstraat 7. Hij is als leraar Germaanse talen verbonden aan het Oostends Onze-Lieve-Vrouwecollege. Naast het eerder genoemde literaire essay Ode aan Oostende (1977) zette Gheeraert zich aan het schrijven van belletrische. De novelle Paardjes uit Polen (1981) en de romans De non (1983) en Boobie Woogie (1986) leggen getuigenis af van zijn literaire kunnen. Zijn jongste roman, Sakura (1988) is klein van omvang, maar bekoorlijk van thema. Ofschoon het verhaal gedeeltelijk gesitueerd is in een dorp tussen duin en polders, komen de sfeer van de grootstad Londen en een reis naar Japan in het werk voor.

Paul Koeck (°1940) en Hugo Raes (°1929), twee vooraanstaande hedendaagse letterkundigen hebben tijdens hun jeugd jaren in Bredene vertoefd. Hugo Raes schrijft daarover in een brief (38) :

Van mijn tweede tot mijn zesde levensjaar bracht ik de zomervakanties te Bredene aan Zee door. Daar huurde mijn vader die onderwijzer was, voor juli

en augustus een zeer bescheiden "kwartier" in een klein huisje. (...) De dokter had ons de kust aangeraden omwille van mijn tere gezondheid (astma). Later huurden mijn ouders iets zeer bescheiden in de Kempen, elke zomer. (...) (...) de sfeer van de zee, de wijde horizon, de zo aparte geur van de zeelucht, het ruisen of bulderen van de branding. Het zijn allemaal elementen die me altijd hebben gefascineerd. En het zwaailicht van de vuurtoren ! Ik houd ook van de taal en de aard van de mensen aan de kust.

Hervé J. Casier (°1943) woont in De Haan-Vlissegem (Warvinge 107). Hij was tot 1975 hoofdonderwijzer in Vlissegem; nu is hij leraar in het lager middelbaar onderwijs te Zeebrugge. Casier liet zes dichtbundels van zijn hand verschijnen en heel wat van zijn gedichten werden opgenomen in bloemlezingen en tijdschriften.

(...) Ik hoor niet in een bepaalde stroming thuis als "Neo-romantiek" of "nieuw realisme". Ik hoor bij geen enkele literaire klik of groep. (...) Die positie van "literaire Einzelgänger" wordt nog versterkt en ten dele ook veroorzaakt door mijn geografische positie. Ik woon in een klein dorp aan de kust, nabij Blankenberge, en daar zit je een eind af van de grote literaire centra als Antwerpen en Brussel. (39)

De zee, het strand, de wind, de duinen en de zeemeeuw (als symbool), - het zijn alle ingrediënten die in zijn woonplaats voorkomen en zij vormen de achtergrond van Casiers lyriek.

Noten

- (36) Wij bloeien, maar bloeien tevergeefs : poëzie in Vlaanderen, 1945-1955 (Leuven, 1988), p. 195.
- (37) Brief Mireille Cottenjé d.d. 21 mei 1988.
- (38) Brief Hugo Raes d.d. 13 juni 1988.
- (39) Jeroen Kuypers : Interview met Hervé J. Casier, in : 't Kofschip, 1984, nr. 2, p. 56.

DE WALVIS VAN OOSTENDE

door Jef KLAUSING

Op 18 oktober 1892 vonden Oostendse vissers in volle zee een dode walvis. Het krenge was reeds half verrot en verspreidde een sterk onaangename geur. Het dode dier werd door hen naar Oostende gesleept om er tentoongesteld te worden, maar toen het schip met de ongewone vangst voor de haven van Oostende lag werd de toegang ontzegd door de medische dienst. De volgende dag werd toelating gegeven om het kadaver op het strand te brengen nabij de vuurtoren mits de organen te begraven. Maar het volgende hoogtij sleurde evenwel het krenge mee naar zee en bracht het nadien weer op het strand, ditmaal ter hoogte van het kapelletje van Bredene.

Een zekere CATTOOR-MOLLEMANS kocht het angespoelde dier en stelde het op het strand tegen betaling ten toon aan de nieuwsgierigen. Duizende mensen uit het binnenland kwamen kijken en de handelaars die hun waar op het strand aan de kijkers verkochten deden goede zaken.

Maar omtrent die tijd werd tyfus gesignaleerd in de streek, twee kinderen stierven aan deze ziekte en men meende dat de rotte walvis hiervan de oorzaak zou geweest zijn. CATTOOR kreeg bevel van het gemeentebestuur om de walvis te verbranden en de overblijfselen onder te graven, wat dan ook gebeurde.

Het geïllustreerde blad : "Le Patriote Illustré" van einde 1892 publiceerde twee tekeningen van de walvis, "d'après des photographies de J. DEMUYNCK, photo-amateur Ostende".

Over deze gebeurtenis werd een marktlied gemaakt dat op een vliegend blad afgedrukt werd dat in het bezit is van R. HESSEL. Volgens de gegevens van dit liedblad werd het lied "gedicht", gezongen en uitgegeven" door : "DECANCQ Charles te Yperen". Het blad werd uitgegeven na 10 maart 1897, bijna vijf jaar na de gebeurtenis.

Maar, zoals we de marktzangers uit die tijd hebben leren kennen, is het best mogelijk dat het lied van de walvis niet door DECANCQ "gedicht" is geweest en dat deze zanger, zoals het toen (evenals nu) in veel gevallen gebeurde, het lied klakkeloos overgenomen heeft van onze Oostendse dichter Jan VAN WULPEN. Tekst en inhoud komen goed overeen met stijl en houding van Jan VAN WULPEN, die vooral bekend was om de "rare" situaties die zich in en rond onze stad voordeden te bezingen.

De Walvis te Oostende

1

Wat is ons weer overgekomen
Hier in ons Oostendsche stad.
In die groote waterstroomen
Wat een rare klucht is dat
Ziet ik moet het u toch zeggen
Van dien grooten wallevisch
Ik zal het u uit gaan leggen
Hoe hij daar gekomen is

Refrein

't Was al op het onverwacht
Waar er niemand op en dacht
Zij brachten dat vischje hier aan kant
Van 22 meters lang
De visschers van d'Oostendsche stad
Hebben er zooveel geld voor g'had
Want zijn kop en zijnen steert
Dat was 't zien alleene weerd.

2

Daar kwam vele volk naar loeren
Toegestroomt van alle kant
Twee, drie, honderd duizend boeren
Liepen dag en nacht in 't zand
Men die moest er voren waken
Van zoo gauw dat men zag
Dat zij wilden ruzie maken
Met een overgroot beslag.

Refrein

Ieder wist al spoedig ras
Dat hij aldaar te ziene was
Hij lag daar aan de kant van 't sas
En men maakte veel embras
Alle soorten van vreemde ras
Kwamen er daar op 't zelfde pas
't Is voor d'Oostendsche kermis
Dat de walvisch gekomen is.

3

Als die feeste is begonnen
Waakte men bij nacht en dag
Hij is van zijn plaats weggezwoomen
Terwijl de wakers te slapen lag
Maar als zij nu wakker wierden
Denkt hoe zij verslagen stond
Hooft ze roepen hoort ze tieren
Omdat hij geen walvisch meer en vond.

Refrein

Och kromme Pier, wat nu gedaan
Zei den anderen Baviaan
Ik zal naar mijn huis toegaan
'k Wil hier niet voor niettend staan
Maar zij liepen alle twee
Langs den oever van de zee
Een einde voorder op het strand
Is de walvisch wederom aangestrand.

4

Zij waren haast dood van alteratie
Zij waren zuipende leekende nat
Zij liepen over de groote statie
En zij zopen hulder zat
Terwijl de walvisch lag te gapen
Om zoo goed bewaakt te zijn
Hadden die wakers liggen slapen
Door den sterken brandewijn.

Refrein

Vrienden wat denkt gij daarvan
Van krommen Pier en dikken Jan
't Was curieus als men dat zag
Iedereen schoot in een lach
Ziet dat is een vieze zaak
En 't was tijd dat men 't vernam
Of de walvisch was naar Amsterdam.

5

Luistert vrienden voor het leste
De walvisch lag hier aan kant
Omdat hij stonk gelijk de peste
Hebben z'hm geheel en gansch verbrand
Geheel met petrol begoten
't Was een overgroot plezier
Van aan zijn kop tot aan zijn pooten
Stond hij geheel en gansch in vier.

Refrein

'k Heb daar een liedje gedicht
'k was er wel niet aan verplicht
'k Zing het u zoo kort en goed
Omdat het u plezier aan doet
Sophie, Marie en ook Trinet
Zeiden dat hij stond zoo dik en vet
Maar 't is toch jammer van die visch
Dat hij g'heel opgeschoepd is.

Ø Ø Ø

Het was niet de eerste walvis die te Oostende aanspoelde. De walvis van 1892 was 21 m. lang, Ary SLEEKs tekende evenwel een liedje op (archief De Plate - Oostende) waar spraak is van een walvis van wel "honderd en dertien" voeten lengte en het gaat aldus :

Moeder 'k hèn naar Oostende gewist
Naar dien walvisch, naar dien walvisch,
Moeder 'k hèn naar Oostende gewist
Naar dien overgroote visch.

Hij was lang, 'k heb hem gezien,
Honderd meters, honderd meters,
Hij was lang, 'k heb hem gezien,
Honderd voeten en dertien.

En dat zal ik nooit vergeten
Zo'n overgroote visch gezien.

En Mietje rolde van den dijk
Bij die walvisch, bij die walvisch,
En Mietje rolde van den dijk
Met heur rokje in de slijk.

Het stadsarchief van Oudernaarde bezit een bundel volksliederen waar in het nummer H.S.36 Br./103 ook sprake is van een walvis te Oostende, en waarvan de tekst van de hand is van ARENS, de bekende dichter van marktlieder en uit het begin van de XIXe eeuw. Het gaat hier ongetwijfeld over de walvis die in 1827 te Oostende aanspoelde. En als wij de tekst vergelijken met de tekst die door Ary SLEEKs in de jaren 1950 opgetekend werd, weten we van waar dit koorddansliedje komt.

Klugte van den walvisch te Oostende

Tekst : Arens

Stemme : Van de klaken

Moeder 'k hebbe t'Oostende geweest
bij den walvisch (bis)
Moeder 'k hebbe t'Oostende geweest
bij de overgroote beest
hij was lang 'k hem zien meten
Honderd voeten en dertien
Ik en zal het nooit vergeten
Van zoo een groote beest te zien
Moeder ik hebbe t'Oostende geweest &c.

Moeder wat een grooten mond
Had dien walvisch (bis)
Als zijn bakhuys open stond
Twintig ellen in het rond
Dat men daer voor pap moest koken
Daer en waer geen melk genoeg
Zoo een beest zou 't al op sloken
Koeyen peërd, wagen en ploeg

Moeder ik hebbe t'Oostende geweest &c.

Moeder als ik die dikte zag
Van dien walvisch (bis)
't Was een overgroot beslag
Als een zeeschip dat daer lag
Alle menschen zijn verwonderd
Dat zeggen by duyzend lien
Dagelyks wel zeven honderd
Komen nae den walvisch zien

Moeder ik hebbe t'Oostende geweest &c.

Treseken heeft ook gaan bezien
Dien walvisich (bis)
Met eenen hoop van jonge lien
Dikke Nelle en zwarte Trien
Mie heeft haeren kloef gebroken
By den walvisch in 't gedrom
Zy moest op haer bloote soken
Naer haer huys keeren wed'rom

Moeder ik hebbe t'Oostende geweest &c.

Sanneken rolde van den dyk
By den walvisch (bis)
Schoon zy grepen al gelyk
Zy viel met haer gat in 't slyk
Haeren voet is omgeslagen
Haeren onder rok gescheurd
Maer zy vreest dat d'ergste plagen
Zyn onder den weg gebeurd

Moeder ik hebbe t'Oostende geweest &c.

Den meysken zyn ny voldaan
Van den walvisch (bis)
Zy zyn naer hun huys gegaen
Eenigs zeer gelaen
Daer zynder die hun beklagen
Van den walvisch zynen geur
Om dat er hun vremde plaegen
Zal veroorzaeken getreur
Ander nieuws en meld ik niet
Van den walvisch (bis)
Wat er verders is geschied
Zal ik zwygen in myn lied.

DE RODE VLOOT (1) IN FEESTSTEMMING

door François COOPMAN

De "Oostendsche Reederij" gesticht in 1921 ingevolge en na de werkstakingen door de bemanningen van de Oostendse stoomtreilers, was op 23 februari 1989 het onderwerp van een voordracht door de heer Roger VENS. Voor een talrijk publiek werd het wel en wee van deze unieke Coöperatieve visserijrederij uit de doeken gedaan.

Reeds in het jaar 1900, ter gelegenheid van een debat met de bekende groot-industrieel en filantroop Ernest SOLVAY had Edward ANSEELE, socialistische voorman en medesticher van de O.R. zijn ideaal naar voren gebracht. "Daarom zou ik zo ernstig willen aanzetten tot het stichten van voortbrengcoöperatieven. Welk een schoon werk zou men kunnen verwezenlijken en met betrekkelijke geringe middelen. Indien men op de Noordzee een paar sloepen kon doen uitvaren die aan een samenwerkende vennootschap van Oostendsche visschers zou behoren, wat een propaganda zou dat niet wezen. Al de Belgische, Fransche, Hollandsche, Duitsche, Deensche en Noorsche visschers zouden er van spreken, zouden ze aan het werk zien, en de coöperatieve opvoeding zou spoedig haar weg maken in tienduizenden arbeidersgezinnen". Een twintigtal jaren later zeilen geen twee visserssloepen maar een ganse rode vissersvloot op de Noordzee, terwijl een nieuwe vennootschap voor koeldiensten "Les Frigorifères du Littoral" wordt gesticht om ook in die richting het nieuwe arbeidsveld te bebouwen.

Van 1 juli tot 15 september 1924 werd te Gent de Internationale Tentoonstelling der Coöperatieven en van de Sociale Werken ingericht en deze manifestatie ging gepaard met kunsttentoonstellingen, muziek- en zangfestivals, vuurwerk, floralien en nu zag ANSEELE de kans één van zijn levensidealen op het voorplan te brengen en de bemanningen van de O.R., "de helden der zee, te verbroederen met de Vlaamsche slaven van het veld, met de werkers der fabriek en van het werkhuis, met de Waalsche zwarte goudgravers, met de martelaars der glasblazerijen, der hoogovens, enz., alsook met de proletariërs van het Fransche noorden".

In de socialistische krant "De Vooruit" van 7-8 juli verscheen een eerste artikel. "De Roode Vloot komt naar Gent op 27 juli". Negen eenheden van de O.R. zouden via Vlissingen, Terneuzen en Zelzate naar Gent varen. De vrouwen van de bemanningen, bestuursleden van de Oostendse partijgroepen, het muziek van de "Noordstar", de provincieraadsleden van West-Vlaanderen, afgevaardigden van de syndikaten, enz., waren uitgenodigd de zeereis mee te maken. De "Rode Vloot" zou in volgende orde naar Gent varen. Voorop de motortreiler "Louis Bertrand" met slechts de bemanning aan boord, gevolgd door de "Edmond van Beveren" de "Theophile Massart", de "Filiep Coenen", de "Cesar de Paepe" met aan boord de harmonie van "De Noordstar", de "Jan Volders", de "Alfred De Fuisseaux", de "Emile Vandervelde" en ten slotte de "Edward Anseele". Belangstellenden die wensten in te schrijven voor de reis naar Gent werden uitgenodigd een aanvraag in te dienen bij Leonce VERBRUGGHE, Langestraat 77, Oostende, anderzijds bij E. VERGEYLEN, Partijsecretaris, "Ons Huis", Vrijdagmarkt, Gent. Hun aandacht werd echter gevestigd op het feit dat het aantal deelnemers beperkt was !

Dagelijks verschenen nu diverse artikels in de "Vooruit" i.v.m. het bezoek van de O.R.. "Partijgenoten en gezellinnen, komt zondag a.s. in massa langs de boorden van het kanaal van Terneuzen de "Roode Vloot" begroeten. Wielrijders ! Wij rekenen er op dat gij

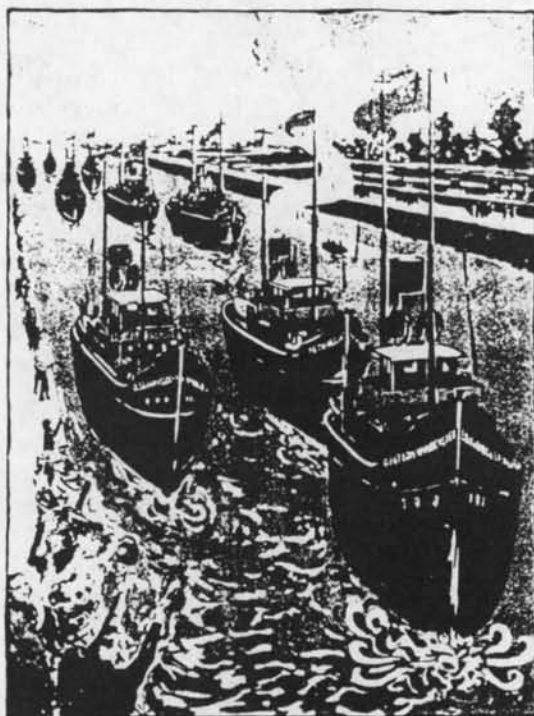
met duizenden zult opkomen om de "Roode Vloot" langs het kanaal te vergezellen, terwijl onze flinke harmonie "Vooruit" en andere muziekkorpsen hunne prachtige "PAS-REDOUBLÉS" zullen laten horen".

Ook Zelzate, waar de vissersvloot een nacht zou verblijven, wenste niet ten achteren te blijven en in het weekblad "Het Noorderlicht" verscheen ondermeer de volgende oproep. "Gelijk oude zagen gaan we weer aan het vragen ! Ja mannen, wij laten niet los ! Op 26 juli komt de Roode Vloot hier en we moeten zien onze makkers te kunnen onder dak brengen. We hebben reeds een veertigtal makkers die zich daarvoor hebben aangemeld, 'is maar 't vijfde paart genoeg. Wij hebben met de Oostendsche kameraden gesproken en ze antwoorden maar effenaf, als we maar liggen, 't is al genoeg. Ze moeten dus geen speciale slaapkamers hebben met elk een bed, wel neen, met twee op eenen stroozak en het gaat al. Wij horen wel dikwijls onze leden zeggen, plaats genoeg maar geen bedden. Daar is middel genoeg, trekt de matras van 't haren- of kafbed af en 't is klaar, paljas par terre, 'k zal wel slapen. Een beetje goede wil maar mannen en 't zal wel gaan ! We moeten nu toch verduiveld onze Oostendsche vrienden hier niet op straat laten lopen, niet waar, al moeten we desnoods in 'n zetel of op 'n bussel stroo gaan slapen. Onder dak moeten ze ! Dus nog eens aan het zoeken, de slaappleatsen geteld en zien of er niet eentje overschiet, als ge wilt zal en kan het ! Terloops zou ik u vragen, kijk eens nevens de deur of er daar ook geen plaatsje is. Gaat ge 't doen ? Laat eens weten hoe ge zijt uitgespeeld".

Volgens de "Vooruit" van 28-29 juli verliep de reis naar Gent in de beste voorwaarden. Het was Arsene BLONDÉ, walkapitein van de O.R. die instond voor de organisatie van de reis, een organisatie die niet "van een leien dak was verlopen", bovendien waren er moeilijkheden te overwinnen die men uit politieke drijfveer (2) te Oostende had op touw gezet. De morgen van 26 juli, dag van de afreis van de Rode Vloot "regende het met stromen". Om 3.30 uur stak de "Louis Bertrand" in zee zonder passagiers aan boord. Om 5.30 uur volgden vijf trawlers, met aan boord de familieleden van de bemanningen. Om 7.30 uur vertrokken de drie overblijvende stoomtrawlers met aan boord de te Oostende aangekomen passagiers. Wegens de plassende regen had men op het voordek de tenten gespannen. Bij afvaart van het laatste vaartuig, de "Edward Anseele", speelde de harmonie van de "Noordstar" de Internationale. Toen de vloot voorbij Wenduine vaarde zag men nog de gestrande garnaalbootjes liggen, stille getuigen van de zeeramp van 18 juli (3).

In Zelzate had de socialistische gemeenschap voor een feestelijk onthaal gezorgd. Bij aankomst aan de "Port" weerklonken kanonschoten als welkomsgroet, de fanfare van Assenede zorgde voor de muzikale begroeting en tezamen met de harmonie van de "Noordstar" ging het in stoet naar het lokaal van de socialisten waar de bemanningen van de O.R. te gast waren op het bal. Op de markt musiceerde de fanfare "'s Werkersvreugd" en de "Noordstar" en om het feest af te ronden werd door het huis Ricard van Brussel een vuurwerk afgeschoten.

"Zondag 27 juli zal lang in het geheugen der bevolking, vanaf Zelzate tot deze van Gent, blijven", zo schreef de "Vooruit" van maandag 28 juli. "Op zes trawlers van de acht was muziek aan boord en op de "Jan Volders" was de Gentse turnkring van dien naam. Om 8.45 uur vertrok de "Louis Bertrand", richting Gent, weldra door de andere trawlers gevolg. Stutig en fier stoomden ze vooruit, langs beide zijden der vaart volgden honderden wielrijders, het roode

**AANTOCHT
DER**

IZONDAG 27 JULII
VERTREK SELZAETE OM 8 1/2 U.
AANKOMST GENT DOCK OM 11 1/2 U.
OM 12 UREN ONTVANGST
IN ONS HUIS

TENTOONSTELLING DER COOPERATIE
PARK GENT JUNI - SEPTEMBER

Druk: RCB GOLLIER & Co Gent, Te. 102

vlaggetje op het stuur. Een geestdriftige menigte juichte en zwaaide. Stipt op uur waren we voor de ringspoorweg. De massa stond hier als opeengestapeld. en dan aan de Muidebrug en de dokken ! Duizenden en nog eens duizenden slaagden vreugde kreten. Onze voorman, Edward Anseele, die op de brug van den trawler zijn naam dragend stond, werd geovationneerd. Aan de hangars werd aan wal gestapt en onmiddellijk werd de stoet gevormd. Een spandoek droeg als opschrift : Leve onze moedige zeevisschers ! Leve de Roode Vloot ! Achter de harmonie "Vooruit" stapten de zeebonken en diens vrouwen. Na den tocht door een gedeelte van Gent hield Anseele op de Vrijdagmarkt een geestdriftige toespraak. Hij bracht hulde aan de slachtoffers van de zeeramp van 18 juli, hij bracht hulde aan de zeelieden in het algemeen. Vervolgens werden onze visschers met vrouw en familie in "Ons Huis" op een glas port, sigaren, bonbons vergast waarna een foto van allen genomen werd. In de namiddag bezochten ze de Internationale Tentoonstelling der Coöperatieven wat hen bewees wat uit de macht der werkers kan geboren worden als ze in eendracht en in broederlijkheid hun recht op leven, hun recht als werker, hun recht als mensch opeischen".

Zo eindigde voor de bemanningen van de "boend" (4) een week-end dat zeker zo vermoeiend was geweest als een paar dagen op zee....

Deelnemende vaartuigen

0.147 "E. Van Beveren"	Kapitein BARBAIX Frans St. Petersburgstraat 83	°Oostende 20 mei 1885
0.148 "T. Massart"	Kpt. ZONNEKEYN Lodewijk Yperstraat 50	°Oostende 9 sept 1879
0.157 "F. Coenen"	Kpt. ZONNEKEYN Richard Slachthuisstraat 9	°Oostende 10 juni 1891
0.158 "E. Anseele"	Kpt. ZONNEKEYN Arthur Romestraat 7	°Oostende 14 sept 1892
0.159 "C. Depaepe"	Kpt. BRYNS Adolphe Place Philippe Van...	°Oostende 12 april 1884
0.150 "J. Volders"	Kpt. RAU Pierre Peter Benoitstraat 65	°Oostende 22 maart 1879
0.146 "A. De Fuisseaux"	Kpt. COENE Louis Godshuizenstraat 56	°Oostende 2 juni 1881
0.231 "L. Bertrand"	Kpt. VANDERWAL Gustaaf Cirkelstraat 30	°Oostende 15 jan 1890

Noten

- (1) Pseudobenaming van de "Oostendsche Reederij" die haar oorsprong vond in de Gentse socialistische kringen. Alle vaartuigen kregen de naam van een socialistische voorman. De schouw van ieder vaartuig was roest-rood van kleur met zwarte band.
- (2) Reeds vóór de stichting van de O.R. in 1921 werden de initiatiefnemers gedwarsboomd door zekere (politieke) invloeden die kost wat kost wilden beletten dat de socialisten een visserijrederij zouden stichten wat als een groot gevaar voor de visserijnijverheid moest aanzien worden.
- (3) Op die dag werd de Oostendse garnaalvloot verrast door een plots opkomende storm die uitgroeide tot een orkaan. Dertien vissers verloren hierbij het leven. Tien weduwen en achttien wezen verloren hun broodwinner en waren nu afhankelijk van de vrijgevendheid

van de bevolking. De lokale pers was niet mals voor de reddingsdiensten van de kust die ze van nalatigheid en onbekwaamheid beschuldigde. (zie ook De Plate, nov. 85, blz. 25).

- (4) Dat was in feite de naam die men in visserijkringen gebruikte als men sprak van de O.R.. Het was afgeleid (op zijn Oostends) van "De Belgische Zeemansbond", het socialistisch syndikaat dat de belangen van de zeelieden behartigde.

Bibliografie

- De "Vooruit" juli 1924
- De Zeevisserij - De Roode Vloot door L. Verbrugge
- Het leven van E. Anseele door P. Kenis

DE BELGISCHE KUST IN 1940-1944 - DE ATLANTISCHE MUUR

Het Belgisch Leger beschikt over een Centrum voor Historische Documentatie die voor de vorser of geïnteresseerde een bezoek overwaard is.

In het kader van de voorbereiding van onze thematentoonstelling voor mei-augustus 1990 wou ik daar meer vernemen over de berucht beroemde Atlantik-Wall te Oostende.

Veel verder dan de ingang ben ik die namiddag niet geraakt want mijn aandacht werd onmiddellijk getroffen door een werk dat er te koop werd aangeboden : La Côte Belge 1940/44 - Le Mur de l'Atlantique. Het is een werk dat uitgegeven werd in de franse taal en waarvoor de Groupe d'Étude pour l'Histoire des Fortifications Militaires ASBL te kent als verantwoordelijke uitgever en medeëigenaar van het copyright.

Als verantwoordelijke voor de opzoekingen wordt Ph. FRANCART vermeld die tevens voorzitter is van deze ASBL.

Het is een gedegen studie, uitgegeven in OFF-set procédé, die de duitse stellingen gedetailleerd beschrijft vanaf de franse grens tot en met Oostende, wat het eerste deel betreft en vanaf Bredene-West tot aan de nederlandse grens voor het tweede deel.

Voor deze uitgebreide studie heeft de auteur zich vooreerst beperkt tot hetgeen er in de belgische studiecetra te vinden is, en dat is veel meer dan wij vermoeden. Dit is op zichzelf al een verdienste want onze eigen instellingen worden al te vaak over het hoofd gezien.

Er werd o.a. veelvuldig gebruik gemaakt van de rapporten die de inlichtingsdienst MARC aan Londen overmaakte destijds.

Het werk is rijk geïllustreerd met foto's en talrijke tekeningen en grondplannen van stellingen en bunkers.

Het werk is, zoals reeds vermeld, uitgegeven in OFF-set wat uiteraard de kwaliteit van sommige foto's niet ten goede komt. Ook de talrijke tikfouten staan op de negatieve kant van de balans. Een addendum/erratumblad is er ook meteen bijgeleverd.

Het is in ieder geval een aanrader voor de geïnteresseerde.

Het werk kost 2.200 ₣ en kan bekomen worden via :

- a. ASBL Groupe d'Étude pour l'Histoire des Fortifications Militaires en Belgique - Ganshorenstraat, 71 - 1080 Brussel
- b. Centrum Historische Documentatie van het Leger
Kwartier Koningin Elisabeth - 1140 Evere

Noot : Over dit onderwerp is o.a. reeds een thesis gemaakt in 1965 voor de Koninklijke Militaire School door de Olt SCHELFAUT. Dit werk bevindt zich in de bibliotheek van de VVF, Dr. Louis Colensstraat, Oostenie.

Ook dhr. Fernand GEVAERT heeft in het jaarboek 1977 van onze zustervereniging Ter Cuere een degelijke studie gepubliceerd over de "Festung Europa" te Bredene

Freddy HUBRECHTSEN

De Raad van Bestuur van het
WESTVLAAMS VERBOND VAN KRINGEN VOOR HEEMKUNDE
heeft de eer en het genoegen u uit te nodigen tot de

32STE HEEMKUNDIGE DAG

die plaats heeft op

ZATERDAG 28 APRIL 1990
in TIELT

PROGRAMMA

- 14.30 uur Samenkomst in de zaal "Gildhof" Sint-Michielstraat 9, Tielt
- 15.00 uur Statutaire vergadering van het Westvlaams Verbond
- 15.30 uur Prof. Dr. J. Monballyu, K.U.L. en K.U.L.A.K :
HEKSENERVOLGING IN WEST-VLAANDEREN
- 16.30 uur Bezoek aan Uitgeverij Lannoo
- 18.00 uur Ontvangst op Stadhuis Tielt
Receptie aangeboden door Stadsbestuur Tielt
- 19.30 uur Feestmaaltijd in de zaal "Alfa" Tieltstraat 52, Pittem
Aperitief "Verbiest"

Pittemse witloofroomsoep met gegratineerde toast

Vers gerookte forel met kruidenboter
Witte wijn - Blanc de Blancs

Kalkoengebraad geflambeerd met William sabayon
van warme peren in rode wijn
Geflambeerde Chinese appeltjes
Kroketten

2 glazen rode wijn - Bordeaux

Koffie en versnapering

Prijs : 950 ₣ (wijn en bediening inbegrepen).

Over te schrijven vóór 20 april op rekening 000-0158746-54 van het Westvlaamse Verbond.

Wie deelneemt aan de maaltijd, is vrijgesteld van de deelnemingsbijdrage. Deelnemingsbijdrage Westvlaamse Heemkundige Dag : 100 ₣.

2 x HET HUIS VAN JAMES ENSOR

Boven : Origineel als souvenirwinkel (vòdr 1914).

Onder : Tijdens het interbellum.

HEEMKUNDE EN HEEMSCHUT IN VLAANDEREN

door drs. Jan GERITS

Heemkunde is aktueel. In heel Vlaanderen, van de Noordzee tot de Maas rijzen de heemkundige kringen op als paddestoelen. De jongste twintig jaar is het aantal kringen in onze vijf Vlaamse provincies ruim verdrievoudigd, zodat thans een totaal van nagenoeg driehonderd kringen wordt bereikt, die aan de basis ongeveer 75.000 leden groeperen. En de trent zet zich voort. Nog geregeld worden nieuwe kringen gesticht, vooral op het platteland, want de heemkundige belangstelling - ik zou haast zeggen de heemkundige beweging - is een verschijnsel van dorpen en kleine steden. In de grote steden kwamen al in de 19de eeuw of in het begin van onze eeuw kringen tot stand, waarvan de werking zich hoofdzakelijk beperkte tot de geschiedenis en archeologie en die, in heel wat gevallen, evolueerden tot elitaire, volksvreemde klubjes. Juist daardoor steken zij af tegen de heemkundige kringen, die echt volks- en plaatsgebonden zijn, een veel bredere waaier van activiteiten ontplooiën en ook meer aangepast blijken te zijn aan de hedendaagse problematiek en de eigentijdse noden.

De talrijke heemkundige kringen die Vlaanderen rijk is, zijn op hun beurt opgenomen in een degelijk gestructureerd geheel, zowel op het provinciale als op het nationale of landelijke vlak.

Per provincie zijn de kringen gegroepeerd in een provinciale federatie, die wij doorgaans "gouw" noemen. Het landelijk Verbond voor Heemkunde, dat in 1991 zijn 50-jarig bestaan zal vieren, is het overkoepelende orgaan van de vijf gouwen. Dat Verbond bundelt de heemkundige werking in Vlaanderen, stimuleert en begeleidt de veelzijdige werking van gouwen en kringen, die op hun beurt groten-deels een eigen programma trachten te realizeren.

Het zwaartepunt van die werking ligt in de plaatselijke kringen, die op velerlei wijze naar buiten treden, nl. met een eigen tijdschrift, met publikaties in boek- en brochurevorm, met voordrachten, tentoonstellingen, geleide wandelingen en uitstappen, kontaktdagen, enz.

Op het provinciale vlak vinden de kringen elkaar jaarlijks terug op een provinciaal kongres of goudag. Om de onderlinge band tussen de aangesloten kringen te verstevigen geeft elke gouw bovendien een kaderblad uit. Ieder jaar, tijdens het tweede weekeind van september, organiseert het Verbond voor Heemkunde, beurtelings in elk van de vijf Vlaamse provincies, zijn tweedaags kongres of Landdag, die telkens aan een welomschreven thema is gewijd, een onderwerp, dat inspirerend wil zijn voor de heemkundige werking aan de basis, d.w.z. in de kringen. Bovendien verzorgt het Verbond voor Heemkunde de uitgave van het tweemaandelijks tijdschrift "Ons Heem", dat thans aan zijn 43ste jaargang toe is. Dat is de structuur van de georganizeerde heemkundige werking in Vlaanderen, anno 1989.

De heemkundige werking geniet dus een ruime belangstelling en ze is behoorlijk georganiseerd. Ze spreekt vele mensen aan. Ze slaat aan en getuigt van aktualiteit. En toch roept zij haal wat vragen op en is zij niet vrij van problemen.

Hoewel de heemkundige werking bij ons in de periode tussen de twee wereldoorlogen gestalte kreeg en begrippen als "heemkunde" en "heemschut" inmiddels ingang vonden, moeten wij nog steeds vechten voor onze identiteit.

Dat heeft duidelijk te maken met de inhoud, die men aan "heemkunde" al of niet wil toekennen. Het is een feit dat erg onjuiste voorstellingen en interpretaties omtrent het begrip "heemkunde" in omloop zijn. Eigenlijk is dat ook niet te verwonderen, als in de jongste uitgave van het "Groot Woordenboek der Nederlandse taal", beter bekend als de Grote Van Dale, heemkunde nog wordt omschreven als - ik citeer - "lokale, folkloristische aardrijkskunde". U mag gerust van mij aannemen dat weinig mensen daarvoor warm zullen lopen ! Ook in academische kringen kijkt men soms minachtend neer op "heemkunde", omdat men daarover een zeer vage, onduidelijke opvatting heeft. Soms hoort men beweren dat de expansie van de heemkundige bedrijvigheid een modeprodukt zou zijn, een soort exponent van de retrorage, die ook op andere vlakken van onze samenleving nawijsbaar is.

Het is waar dat de heemkundige belangstelling een flinke injectie heeft gehad vanuit het Natuurbeschermingsjaar (1970), van uit het Europees jaar van het Bouwkundig Erfgoed (1975) en vanuit het Jaar van het Dorp (1978). Niemand zal beweren dat die overheidsakties modeverschijnselen waren : het zijn belangrijke bewustmakingsakties geweest, waarop de heembeweging in Vlaanderen succesrijk heeft ingespeeld, maar ze lagen niet ten grondslag aan de heemkundige werking.

Zoals ik al zei, dateert de heemkundige werking bij ons uit de periode tussen de twee wereldoorlogen. Uit die jaren stammen ook de eerste theoretische studies over heemkunde. Er bestaat trouwens heel wat literatuur over de inhoud en de betekenis van het woord "heemkunde". In de derde aflevering van het tijdschrift "Ons Heem" (1989) heeft de bekende filoloog dr. Frans CLAES, bestuurslid van de Gouw-Brabant, enkele taalkundige beschouwingen gewijd aan de woorden "heem", "heemkunde" en "heemschut". In de periode van de Frankische landname in onze streken, vanaf de 5de eeuw na Chr., treffen wij het woord "heem", met de betekenis van woonplaats of nederzetting, aan in heel wat plaatsnamen. Hoewel het woord "heem" dus zeer oud is, zijn de woorden "heemkunde" en "heemschut" in het Nederlands van veel recentere datum. Zij zijn gevormd naar het model van de Duitse woorden "Heimatkunde" en "Heimatschutz". Al is het woord "heemkunde" naar een Duits model gevormd, toch is het een heel gewone Nederlandse samenstelling, zoals aardrijkskunde, letterkunde, dierkunde en naamkunde. Zulke samenstellingen met "kunde" duiden een kennis of bekwaamheid aan. Heemkunde is dus de kennis, bekwaamheid of wetenschap met als onderwerp "het heem", d.w.z. de eigen omgeving, dorp, stad of streek, met al wat erbij hoort. Het heem is namelijk een historisch gegroeid geheel, met vele aspecten. Heemkunde is de studie van het worden en zijn van het heem. Heemkunde is geen nieuwe of afzonderlijke wetenschap, maar een veelzijdige studie, juist omdat het heem vele facetten vertoont. Heemkunde omvat zowel geschiedenis, kunstgeschiedenis en oudheidkunde, als aardrijkskunde en de studie van flora en fauna in de eigen omgeving. De vrucht van die veelzijdige studie is de "heemkennis". Men kan dus zeggen dat de heemkunde de beoefening is van alle wetenschappen op het lokale of het regionale vlak.

Omdat de heemkunde een konglomeraat, een samenhangend geheel van vele wetenschappelijke disciplines is, en omdat niemand al die wetenschappelijke deelgebieden kan beheersen, is heemkunde per definitie groepswork. Dat is een eerste grote vaststelling : een ideale heemkundige kring groepeerde mensen van verschillende vorming, met uiteenlopende interesse. Een goede heemkundige werking

weerspiegelt dus de rijke verscheidenheid van het heem. En die verscheidenheid zou ook in de publikaties tot uiting moeten komen. Dat wil niet zeggen dat men niet tematisch mag werken, door de werking nu eens op dat thema en dan weer op een ander toe te spitsen. Uiteraard zal de plaatselijke geschiedenis een belangrijke plaats innemen. En terecht, want het heem is een historisch gegroeide eenheid.

Heemkunde mag echter niet vereenzelvigd worden met plaatselijke geschiedenis of met volkskunde : het heem is veel rijker. Anderzijds is het heem heel wat ruimer, warmer en vooral menselijker dan "studie van het milieu", waarbij vooral aandacht wordt besteed aan de natuurwetenschappelijke aspecten en minder aan de geesteswetenschappen. Door het veelvuldige programma van de heemkundige studie heen staat steeds de mens centraal, hoe hij leefde, dacht en werkte. En dat is een bijzonder boeiende opdracht.

Bij het beoefenen van de heemstudie trachten wij professioneel te werk te gaan, d.w.z. dat wij een waardevolle bijdrage willen leveren tot de kennis van het heem, dat wij definitief werk willen leveren, voor zover dat in een morele wetenschap mogelijk is.

Het is dan ook hoopgevend dat meer en meer academici tot onze kringen toetreden. De ontmoeting en belangeloze samenwerking van vakmensen en gemotiveerde amateurs leidt doorgaans tot verheugende resultaten, omdat de academici vaak het entoeziasme missen en de amateurs behoefte hebben aan het wetenschappelijk inzicht van de akademisch geschoolde.

Belangrijk is dat hetgeen wij op het heemkundig vlak doen, goed doen. Ons werk is ons visitekaartje. Wetenschappelijk werken is een groot woord, maar het betekent niet meer dan verantwoord werken. Wie een bijdrage schrijft voor een heemkundig tijdschrift mag niet verwaarlozen zijn bronnen te vermelden : daardoor zal hij verantwoord werken, voor de lezer controleerbaar, met andere woorden : hij zal wetenschappelijk werken en dus blijvend werk verrichten. Wetenschappelijk verantwoord schrijven is geen synoniem van stroef taalgebruik. Onze bijdragen moeten leesbaar en verzorgd zijn.

Een heemkundige kring bestaat niet alleen uit heemkundige amateurs, er zijn ook administratieve taken. Ieder lid dat tot het bestuur wil toetreden of nauw met de vereniging wil samenwerken, moet zich aangesproken voelen in zijn eigen vorming, aanleg en bekwaamheid.

Het heemkundige werk beperkt zich evenwel niet uitsluitend tot de heemstudie, de eigenlijke heemkunde. Een heemkundige kring moet zich ook inzetten voor het behoud van alles wat waardevol is in het heem. Daarom doet elke kring aan natuurbescherming, heeft hij belangstelling voor landschapszorg, voor de bescherming van de historische woonkernen en het behoud van opmerkelijke gebouwen, voor de redding van het onroerend kunstbezit en voor het behoud van de eigen volksaard. Dat aspect van het heemkundig werk is de HEEMSCHUT, m.a.w. de zorg voor de gaafheid en de schoonheid van het heem. De heemschut treedt de jongste decennia in heel wat kringen sterk op de voorgrond, niet alleen als een zinvolle bezigheid, maar vooral als een dwingende opdracht. De zorg voor natuurschoon, bouwkundig erfgoed en historische woonkernen bekeket het behoud van een onschatbare milieuwaarde. Dat wil niet zeggen dat wij onze dorpen en steden willen herscheppen tot een soort Bokrijk. De verworvenheden van de technische beschaving kunnen wij niet loochenen, om-

dat ze de mens een menswaardiger toekomst kunnen waarborgen, maar wij blijven erbij dat de technische beschaving niet alléén zaligmakend is en dat onze werking ook een stuk menselijk welzijn kan garanderen.

Het behoud van de historische leefomgeving geeft aan de mens het gevoel van geborgenheid, vertrouwdheid en eigenheid. De zorg voor zo'n verbeterd "leefmilieu" is een remedie tegen een slepende ziekte van onze maatschappij, de ernstige kwaal, die men vervreemding, ontworteling en vereenzaming van de mens noemt, zodat de mens in de echte zin van het woord een "onthemde" is, iemand die geen heem heeft, die zich nergens thuisvoelt.

HEEMSTUDIE en HEEMSCHUT, de twee pijlers van de heemkundige werking, helpen de mens om zich beter thuis te voelen in zijn eigen omgeving.

Dat is het ideaal van elke Heemkundige Kring, maar het is niet allemaal goud wat blinkt. Een snelle, ondoordachte toename van het aantal heemkundige kringen kan een bedreiging vormen voor de degelijkheid van onze werking. Een ongecontroleerde expansie van de kwantiteit kan veel schade toebrengen aan de kwaliteit.

Daarom durven wij stellen dat aan de stichting van elke nieuwe kring een grondige prospectie moet voorafgaan, waarbij vooral overwogen wordt of niet met een al bestaande kring uit de streek of omgeving kan worden samengewerkt. Het heeft immers geen zin en het is ook niet wenselijk dat rond elke kerktoren een heemkundige kring wordt opgericht. Hoewel heemkunde op kleinschaligheid is gericht, mag men toch niet aan een ongebreidelde versnippering gaan doen, ten koste van de degelijkheid.

Het is de hoogste tijd dat vanuit het Verbond voor Heemkunde en vanuit de verschillende Gouwen de kaart van de aanwezigheid van de heemkundige kringen wordt bekeken.

Een ideale formule is dat in elke geografisch, historisch, politiek of administratief gebied, zoals een vroegere heerlijkheid, een kring werkzaam is. Het werkgebied van een heemkundige kring zou een éénheid moeten vormen. Waar dat niet realiseerbaar is, kan de fusiegemeente als basis worden genomen, wel wetend dat niet alle gemeentelijke fusies gelukkig genoemd kunnen worden, omdat in heel wat gevallen de historisch gegroeide entiteiten genegeerd werden bij het samenvoegen van gemeenten. Waarom zou men bijv. in een fusiegemeente met vijf deelgemeenten niet kunnen komen tot één heemkundige kring met een vijftal werkgroepen? Een dergelijke formule zou ook een remedie zijn tegen de wildgroei van heemkundige tijdschriften.

DE OOSTENDSE MUZIEKGESCHIEDENIS - XL

BELANGRIJKSTE SOLISTEN EN GASTDIRIGENTEN IN HET KURSAAL 1850-1914 (6)

door Ann CASIER

Periode 1905-1909

In 1905 liep de reeks solisten, die naar Oostende kwamen, verder. Bekende en minder bekende, zeer goede en minder goede wisselden mekaar af; sommigen kwamen voor het eerst, anderen waren vaste gasten geworden.

Théo YSAYE (1865-1918) vertolkte op 14 juli voor het Kursaalpubliek het eerste pianoconcerto van F. LISZT en "symfonische variaties"

van C. FRANCK. Zijn broer Eugène YSAYE, was bij het begin van zijn carrière violist in het Kursaalorkest geweest en trad daarna nog een paar maal op. Op 17 juli 1905 verscheen weeral een wonderkind op de planken : de 13-jarige Micha ELMAN, die nog rijper bleek dan VON VECSEY, het jaar ervoor. Hij voerde de "Symphonie espagnole" uit van E. LALO, terwijl de Duitse dirigent Arthur NIKISCH en de Hongaarse violist Jenő HUBAY (van wie hij een nocturne bracht) in de zaal ademloos luisterden. De week daarop vertolkte hij het vioolconcerto van F. MENDELSSOHN-BARTHOLDY (1).

Jan KUBELIK (1880-1940), de musicus die zonder problemen de moeilijkste passages feilloos uit zijn viool toverde, bracht een sobere interpretatie van MENDELSSOHNs vioolconcerto. Ook terwijl hij N. PAGANINI uitvoerde, bleef hij quasi onbeweeglijk stilstaan (2).

Enrico CARUSO (1873-1921), was van mekanieker tot tenor, met een bijna ongekeerde stem- en adembeheersing en uitzonderlijke begaafdheid, opgeklommen. Voor deze "koning van de tenoren" was de zaal te klein op 6 augustus 1905. Hij zong Italiaanse aria's van VERDI, G. PUCCINI en A. PONCHIELLI (3). Hij zou nog dikwijls - duur betaald - terugkeren. De Waalse Jean NOTÉ kende toen evenwel bijna evenveel succes als CARUSO. Het vervelende was dat hij steeds hetzelfde zong (4).

Arthur DE GREEF weigerde na het Oosters pianoconcerto van C. SAINT-SAENS en het pianoconcerto in Es van Th. YSAYE (onder de leiding van de componist) een bisnummer wegens luidruchtige kaarters in de zaal (5).

Op een week tijd volgden drie geliefde solisten elkaar op : de Wagnerzanger Ernest VAN DYCK, de beroemde Franse pianovirtuoos Raoul PUGNO en de Nederlandse bariton Henri ALBERS (6).

In 1906 zette Kursaaldirecteur Georges MARQUET zijn tweede beleidsjaar in. Dit maal lokte hij nog meer vooraanstaande musici naar Oostende.

Wilhelm BACKHAUS (1884-1969), een Duitse pianist van zeer voornaam allure die op jonge leeftijd naar Oostende kwam. Hij had toen reeds een 300-tal composities op zijn repertorium staan en daarvan kende hij 9 pianoconcerti uit zijn hoofd. Hij vertolkte BACHs fuga's in eender welke toonaard en was in augustus 1905 de winnaar van de Rubinsteinprijs. Hij interpreteerde drie composities van F. CHOPIN en voerde het pianoconcerto van P.I. TSHAIKOWSKY uit (7).

Hermine BORETTI, één der beste Duitse zangeressen verbonden aan de Opera van Munchen en Mozartspecialiste, zong op 19 juli 1906 een aria van de Koningin van de Nacht (Zauberflöte) en een aria uit NICOLAÏ's "Die lutige Weiber von Windsor".

Pablo CASSALS (1876-1973), professor cello te Barcelona en beschermd door de Spaanse koningin, bracht tijdens het concert van 20 juli 1906 het celloconcerto van R. SCHUMANN en G. FAURÉ's "Élegie" op zijn Gagliano-cello. Het eerste bracht hij zeer expressief, het tweede melancolisch. Hij speelde uitstekend en daar scheen hij zich ook van bewust (8).

De prima donna van de keizerlijke opera van Wenen, Selma KURZ trad voor het eerst op in België met Italiaanse aria's en ook Arthur DE GREEF trad hier opnieuw op (9). Alessandro BONCI, tenor aan de Scala van Milaan zong te vrij; hij bleef langdurig de noten aanhouden die hij mooi vond en hem begeleiden was een onmogelijke opgave voor het orkest (10).

Op 3 augustus 1906 greep opnieuw een groot SAINT-SAENS festival plaats, onder leiding van de 72-jarige meester.

1. Andromaque, ouverture
2. Romance en ut (viool E. DERU)
3. Trois rhapsodies pour orgue sur des cantiques bretons
4. Sarabande et rigaudon
5. Symphonie en ut avec orgue

Hij dirigeerde nog zeer krachtig en speelde op de piano als een jonge man. Carillon d'Ostende drukte het als volgt uit (11) :

"... Saint-Saens, à l'âge où tous les artistes se reposent d'un long et glorieux labeur, où l'on regarde loin derrière soi à la recherche du dernier chef-d'oeuvre, de la dernière production, à cet âge où l'homme, jadis fort et vigoureux, a le droit de s'appuyer sur un bras plus jeune et solide, Saint-Saens lui est resté ferme, plein d'une belle assurance. Il porte ses soixante douze ans avec fierté, d'un pas assuré et tranquille, avec ce beau calme qui révèle un bel âme, un esprit sain et juste, Saint-Saens monte au pupitre. Un moment il contemple ce formidable orchestre qu'il a là au bout de sa baguette, soumis, attentif et admirateur..."

De dag van het festival was SAINT-SAENS een maaltijd aangeboden in het Kursaalrestaurant. "Menu exquis, tout à l'honneur de MM. Neri et Matheudi, les habiles concessionnaires des restaurants du Kursaal; vins non moins exquis, parmi lesquels le Saint-Marceaux brut n'a pas été le moins apprécié." (12).

SAINT-SAENS kwam in 1919 een derde en laatste maal naar Oostende.

Enrico CARUSO, Ernest VAN DYCK, Selma KURZ, Jean NOTÉ en anderen verschenen dit seizoen vele malen op de affiche. CARUSO vond RINSKOPF een der beste dirigenten (13). Het was ook in 1906 dat Eugène YSAËE de geschiedenis van het vioolconcerto kwam vertolken.

Richard STRAUSS (1864-1949) kwam op 4 september 1906 in het Kursaal. Na vier dagen repeteren stond het programma eindelijk op punt :

1. Symfonie 8 L. VAN BEETHOVEN
2. a. Traum durch die Dämmerung R. STRAUSS
b. Morgen
c. Heimliche Aufforderung
(bariton : Richard BREITENFELD - Piano : R. STRAUSS)
1. Don Juan
2. a. Hymnus
b. Pilgers Morgenlied
(bariton : Richard BREITENFELD, met orkestbeg.)
3. Tot und Verklärung

R. STRAUSS nam BEETHOVENS menuet trager dan normaal. Voor het overige was men heel tevreden. La Saison d'Ostende drukte het pathetisch uit (14) :

"Il est passé, le point culminant de la saison, au point de vue artistique; c'était mardi, en effet, le splendide concert où le musicien le plus considérable, le plus subtil et le plus puissant à la fois, nous a tenu, deux heures durant, sous le charme victorieux de son art, et nous a élevés avec lui dans les sphères supérieures où plane son génie. Génie ! Nul ne trouvera le mot trop fort de ceux qui ont entendu s'ouvrir les portes d'or du temple de l'Idéal, aux sublimes accords par lesquels Richard Strauss traduit la transfiguration d'un âme..."

Nog een merkwaardig optreden in 1906 was dat van de 16-jarige Hongaarse violiste, leerlinge van Jenő HUBAY : Stefi GEYER (15).

Frieda HEMPEL, Jean NOTÉ, Otto HASTINGS of Otto HASSELBAUM "de Duitse Caruso" (16), Fanny CARLHANT, Nicola ZEROLA, Leon SLEZAK, Grete FORST (ontdekt door G. MAHLER), Alexandro BONCI, Elisa KUTSCHERRA en Otto MARRAK waren enkele namen van vocale artiesten die op de affiche stonden in 1907. Veel zangers en zangeressen kregen hun eerste kans in het Kursaal, doordat RINSKOPF ze ontdekte. Zij zwermden het jaar daarop uit naar grote steden en traden daar op met internationale faam, gemaakt door het applaus van "le tout Ostende" (17).

De 14-jarige violiste Edith VON VOIGTLANDER (21.05.1907 en 06.08.1907), Franz VON VECSAY van dezelfde leeftijd, (25 en 29.06.1907), violiste Hélène SCHMIDT (05.07.1907), violist Jacques THIBAUD (01.08.1907), violiste Kathleen PARLOW en pianist Raoul PUGNO kregen prachtige kansen aangeboden te Oostende (15 en 16.08.1907).

Alexander GLAZOUNOW (1865-1936) zorgde op 12 juli 1907 als componist-dirigent voor het eerste groot concert van 1907 :

1. Ouverture op. 73
2. Minnestrellied op. 71 (cello : E. JACOBS)
3. Suite "De Middeleeuwen" op. 79

1. Vioolconcerto op 82 (K. PARLOW)
2. Concertwals op. 47

Twee Russische kranten, de "Slavo" en de "Rouss" prezen het concert en het gedisciplineerde Kursaalorkest (18). Johan SVENDSEN (1840-1911) dirigeerde het Scandinafse concert. Hij bleek na afloop zeer tevreden over het orkest (19).

(vervolgt)

-
- (1) S.O., 17, 19 en 24.07.1905.
  - (2) S.O., 04 en 06.08.1905. Jan Kubelik gaf nog twee concerten op 10 en 31.08.1905.
  - (3) S.O., 06 en 08.08.1905.
  - (4) S.O., 17.08.1905.
  - (5) S.O., 18 en 20.08.1905.
  - (6) Respectievelijk op 20, 25 en 26.08.1905.
  - (7) S.O., 13 en 15.07.1906.
  - (8) S.O., 20 en 22.07.1906.
  - (9) S.O., 23, 25, 26 en 27.07.1906.
  - (10) S.O., 29.07.1906.
  - (11) C.O., 07.08.1906.
  - (12) C.O., 04.08.1906.
  - (13) S.O., 31.08.1906.
  - (14) S.O., 06.09.1906.
  - (15) S.O., 07.09.1906;
  - (16) S.O., 16.04.1907.
  - (17) S.O., 09.06.1907.
  - (18) Overgenomen uit E.O., 26.10.1907.
  - (19) S.O., 26 en 28.07.1907.

Vrijdag 23e Oktober -

NEGENDE DAG DER BEZETTING

Het schieten duurde gansch den nacht, doch min erg, voort.

In 't midden der nacht ontstond brand in het Hôtel des Bains, op den Zeedijk van Mariakerke. In dit hotel, gehouden door M. TIMMERMANS, hebben Duitschers huisvesting genomen. . . . . moet den eenen of den anderen platkop onvoorzichtig genoeg geweest zijn om met eene pijp, een cigar of een steksken brand te stichten. In enkele oogenblikken stond het gebouw in lichtlaaie vlam. De hulp der pompiers van Oostende werd ingeroepen : toen zij aankwamen waren de Duitschers neerstig aan het blusschen. De schade is aanzienlijk.

Wij zouden wel zelve tot daar gegaan zijn, maar geen middel om door te geraken. De Engelsche of Fransche schepen, die onophoudelijk schieten, zijn Oostende genaderd en liggen thans tusschen Middelkerke en Mariakerke.

Deze morgen, geen nieuws. Alhoewel het heden Vrijdag is, geen volk naar de vischmarkt : er is immers geen zier visch !

DE ZEEDIJK GEBOMBARDEERD

Rond 12 1/4 ure wordt, opeens, geweldig geschoten : het gerucht is schrikwekkend ! Voorzeker wordt op onze stad vuur gemaakt.

Ziehier wat voorgevallen was : een paar Engelsche schepen kwamen naar de haven gevaren. In der haast werden 2 kanonnen opgesteld op de Hertramp. Een der Engelsche torpedobooten kwam tot voor de haven, binnen de Visschersboei, gevaren. Duitsche kanonnen schoten er op doch van het schip werd onmiddellijk op die vriendelijkheid (?) geantwoord : een 14 tal bommen vielen over het kwartier van den Zeedijk. De volgende gebouwen werden getroffen : 1° de cigarenwinkel Veni, Vidi, Vici, hoek van den Zeedijk en Vlaanderenramp, waarvan een gedeelte van den voorgevel afgeschoten werd; 2° het Hôtel Beau Site, hoek derzelfde straten. Daar drong de bom in het eerste verdiep en vernielde er het meubilair van 15 kamers. De glasscherven en de stukken hout bedekten een groot deel der Vlaanderenramp; 3° het Majestic Hôtel, waar juist op dit oogenblik talrijke Duitsche officieren aan het eten waren. De bom drong door in de eetzaal van het gelijkvloers, doodde een officier (het hoofd werd weggeslagen - alleen een deel der kin bleef staan); een Duitsche dokter die aan tafel zat werd een gedeelte der rechter kaak afgeslagen alsook een gedeelte der linkerzijde van den buik; hij werd doodelijk gekwetst. Twee andere officieren werden gewond; de gasthofhouder, M. DE CLERCK, werd een gedeelte van den kleinen vinger der rechterhand afgerukt. Groote schade werd aangericht op het eerste en het tweede verdiep van dit hotel. De schade is aanzienlijk.

Waar de slachtoffers vielen, liggen op het grondtapijt stukken menschevleesch tusschen de glasscherven; op het tapijt, eene groote plas bloed. Dit stuk tapijt, met de stukken vleesch erin, zal morgen Zaterdag uitgesneden worden en op het strand begraven worden. Stukken menschevleesch en gestold bloed bekleetsen de muren. De bom, die onder aan de vensters door moet gekomen zijn, drong, lijk boter, door eene groote poutrelle. Niemand kan een gedacht geven van den toestand der zaal. Op de eettafel staan

nog tellooren met stukken vleesch en patates frites, alsook glazen half met wijn gevuld (naar een ooggetuige). 4° het Rochester Hotel, Louisastraat, waar eene bom door een venster van het hoogste verdiep drong en langs het dak uitkwam; 5° het Hôtel de Lyon, hoek der Capucienenstraat en van Iseghemlaan. Het eerste verdiep en de "entresol" werden erg beschadigd : van buiten kon men de half ingevallen planchers en de verbrijzelde meubelen zien; 6° het huis 14 Cirkelstraat, bewoond door Eduard SANDERS. De bom beschadigde erg de achterkamers van het 1e en 2e verdiep; 7° het koffijhuis "de Lekkerbek", gehouden door M. POLLET, Hofstraat 10. Daar ook vele schade. Eene andere bom viel in de Visscherskaai, rechtover de herberg van den heer Antoon RYCX, eene kolom water en slijk omhoog spetterend. Nog eene andere raakte het stadhuis, dooromtrent tegen den derde venster, beginnende te rekenen van den kant der Kerkstraat. De bom kaatste terug en viel op het gaanpad van het koffijhuis "'t Zwart Leeuwkje", het arduin der goot beschadigend. Deze bom ontplofte niet.

In eene der hovingen der Leopoldslaan viel, eveneens, eene bom, zonder schade te berokkenen.

Eene bom viel in het vliegplein van den Vuurtoren. Eene bomscherf vloog door het dak van het huis der gezusters VEREECKE, 6 Vuurtorenweg. Groote schade aan dak en zolder.

Behalve in het Majestic Hôtel richtten de bommen slechts stoffelijke schade aan.

Men mag het als een wonder heeten dat, behalve de slachtoffers in het Majestic Hôtel, er niemand door de bommen getroffen werd. Immers in het Hôtel Rochester verbleven duitsche officieren ; bij M. Ed. SANDERS, waren de verdiepingen bewoond; bij M. POLLET richtte de bom groote schade aan in het kamerken eener oude vrouw, die juist naar beneden was.

In den omtrek der gebouwen, waar bommen in of opvielen, werden tal van ruiten gebroken.

Welke gebouwen werden nu de eerste getroffen ? Zulks valt moeilijk te zeggen.

Toen de eerste schoten vielen, was het onder de duitschers, die op den Zeedijk de wacht hielden of in het Majestic Hôtel zaten, als eene nieuwe "vlucht naar Egypte". De schildwachten, die op de Groote Markt stonden, lieten van schrik hunne wapens vallen, toen de bom over de Groote Markt snorde ! Ook de Oostendenaars, die zich op dit oogenblik op straat bevonden, haastten zich uit de voeten te maken.

Gedurende ruim 10 minuten bleef onze bevolking in de uiterste spanning, een verder schieten verwachtend. Gelukkig bleef het bij het voorgevallene en, eventjes na 12 1/2 ure, stroomde het volk Zeedijkwaarts op - doch daar wachtten reeds de duitschers, en meer dan een paar meters ver op den Zeedijk mocht niemand !

Duitsche mariniers vatten post ter Noordzijde der Van Iseghemlaan, tusschen de Vlaanderen- en Louisarampen; andere gingen wacht houden aan het Hôtel de Lyon, terwijl twee "sauerkrautfresser" op het dak van den Koninklijken Schouwburg post vatten om, van op die hoogte, het oorlogschip, dat reeds weggevaren was, gade te slaan.

Andere duitschers waren intusschen ieverig bezig met matrassen en beddegoed te verhuizen uit het Majestic Hotel. Later in den namiddag werd al dit goed gevoerd naar de scholen, waar de duitsche

soldaten een onderkomen vonden.

Een 100 tal duitsche wielrijders, ter dege uitgerust, vatten post op de Groote Markt, ieder oogenblik gereed om... de plaat te poetsen. Ze vertrokken slechts met het vallen van den avond.

Inmiddels bommelden de kanonnen meer dan ooit, en rond 4 ure zou men waarlijk gedacht hebben dat het geschot geen half uur van het midden der stad af was. Het was eigenlijk tusschen Middelkerke en Mariakerke, waar op den Nieupoortschen steenweg, eene bende van ruim 300 duitschers in de pan werden gehakt door de houwitsers der vloot. Heel weinig platkoppen ontsnapten aan de slachterij; ook was het algauw eene processie van wagens met gewonden, langs den Nieupoortschen steenweg.

Tegen den avond trekken ruim 320 man, 65 reken van 5 man, allen gekwetsten, door de stad. De officieren die ze opleiden, dwingen ze te zingen.

Wij spreken, slechts voor memorie, van de duitsche autobussen die heele reesems gekwetsten aanbrengen.

Zaterdag 24 Oktober -

TIENDE DAG DER BEZETTING

Gedurende de nacht was het geschut niet hevig.

Op de Groenselmarkt, deze morgen, eene boerin, altijd dezelfde, van Middelkerke. Zij brengt ons niet het minste nieuws aan. Op de Vleeschmarkt, een 6 tal kramen open.

Binst de nacht werden aan de goederenstatie (Vogelmarkt) twee zware . . . . . ken langs de Romestraat, de A. Pieterslaan en den Nieupoortschen steenweg in de richting van Middelkerke. De huizen, langswaar de stukken geschut voorbijtrokken, daverden van de zwaarte van het voortgesleurde materieel.

De te Oostende gebleven staf der marineafdeling, gister avond uit het Hôtel du Littoral vertrokken, is thans gevestigd in het Hôtel de la Couronne (in de Kroon, hoek der Kapellestraat en Keizerskaai).

Rond 9 ure vliegen twee Engelsche vliegmachienen, tamelijk hoog, boven de stad. Een duitsch vliegtuig zet hen achterna, doch vruchteloos.

3 kleine Engelsche oorlogschepen liggen voor Middelkerke. Van af 6 ure van den morgen herbegint het geschot. De wind, een weinig gekeerd zijnde, hoort men thans zo goed niet . . . . . plakbrieven, met het machien geschreven, aangeplakt.

Een dezer plakbrieven, in 't duitsch, - tot de Engelschen gericht, die nog te Oostende verblijven - laat hun weten dat ze tegen dezen noen, om 1 ure, duitsche tijd - dus om 12 ure, belgische tijd, - de stad moeten verlaten. Ten einde hun zulks toe te laten, zal er op dit uur een bijzondere tram van op de Vander Sweepplaats naar Holland vertrekken. De Engelschen mogen daar, tegen dit uur, vergaderen. Die nog na 1 uur in Oostende worden bevonden, zullen vervolgd worden met al de strengheid der oorlogswetten. De zieke en zwakke Engelschen, voorzien van een geneeskundig getuigschrift, mogen voorloopig blijven.

Op gesteld uur is de bijzondere tram, stampvol, weggereden.

Een ander plakbrief, getekend "burgemeester LIEBAERT" - de

eerste was getekend : TÄGERT, kapitein ter zee - is opgesteld in 't Vlaamsch en in 't Fransch en luidt als volgt :

BELANGRIJK BERICHT

Op rekvisitie van de Duitse militaire overheid wordt aan de inwoners van Oostende bevolen in het politiebureau der Wapenplaats op vandaag Zaterdag. . . . . uitgezonderd de jumelles voor den schouwburg.

500 jumelles moeten voor 2 uur aan gezegde Duitse overheid geleverd worden, bij gebrek aan dewelke gezegde overheid tot een bezoek der woningen zal overgaan.

Oostende, den 24 Oktober 1914.

De Burgemeester
A. LIEBAERT.

In de Kapellestraat, van aan de apotheek KIES tot aan de Keizerskaai, staan, sedert deze morgen, 4 kanonnen; aan het Bisschoppelijk Collegie staan er eveneens 4.

Van alle kanten komt er ons nieuws toe van onbewoonde huizen, waarvan de wijkelders door de platkoppen geplunderd worden.

Deze morgen, tengevolge van rekvisities door de Duitschers gedaan, worden, per auto, in het politiebureau honderde kisten sigaars aangebracht.

De wijn- en likeurmagazijnen van het huis Aug. PEDE, Ooststraat, van het huis Aug. CHRISTIAENS, Karel Janssenslaan en van de Coöperatie der Staatsbedienden worden, bij rekvisitie, door de Duitschers geleedigd.

Gansch den namiddag duurt het kanongebulder voort.

Talrijke gekwetsten worden overgebracht, andere komen te voet af. Op de A. Pieterslaan tellen wij. . . . . "Littéraire", Grootte Markt, hangen groote plakaten, met de woorden "Privat Club" (Gesloten Kring).

(vervolgt)

N.V.D.R. In de tekst zijn bepaalde zinnen vervangen door puntjes (. . . . .). Op deze plaats is de originele tekst onleesbaar doordat de krant, bij het inbinden, verkeerdelijk werd afgesneden.

OSTENDIANA

door A. SWYNGEDAuw

HOSTYN, Norbert - Ostendiana H.829/37
Museum voor Schone Kunsten, Oostende : catalogus samengesteld door Norbert Hostyn.
Deel 1 : Beeldhouwwerken, assemblages en ceramiek.

BROUWERE, Jan G. de - Ostendiana B.910/1
Une matrice de sceau brisée à Koksijde. Overdruk uit : Miscellanea Archivistica. Brussel : Algemeen Rijksarchief.

VILAIN, Omer - Ostendiana V.596/16
Kalender 1990 : thema "Het Bosje". Oostende : O.H.K. "De Plate".
Over het "Maria-Hendrikapark".

CARTOONS - Ostendiana C.175/21

Cartoons 1989 : 28ste Internationaal Cartoonfestival Knokke-Heist : organisatie Humorstad Knokke-Heist. Leuven : Davidsfonds, 1989.

CATALOGUS - Ostendiana C.191/315

Ijzer = Yser : tentoonstelling. Catalogus : nederlandstalige uitgave samengest. door Filip Boury. Woumen : Samenlevingsopbouw Westhoek.

SOMPELE, Arnold van de - Ostendiana S.747/1

Tentoonstelling Heilige Godelieve : oude kunstwerken, 16de tot 19de eeuw : schilderijen, beelden, rijven en reliekhouders, handschriften, vaandels, vestels, kerkgewaden. Oostende : Parochie Sinte-Godelieve, 1984.

GETIJTAFELS - Ostendiana G.338/21

Getijtafels voor Oostende, Zeebrugge, Vlissingen, Prospenpolder en Antwerpen 1990.

DECORTE, Ann - Ostendiana Ts.65 C

Albert Lingier (1915-1969), of De Oostendse volkszanger Bertino. In : 't Beertje : volkskundige almanak, 1990. Samenvatting licentiaatsverhandeling. Leuven : K.U. Leuven, 1988.

OOSTENDE - Ostendiana O.305/48

Oostende '90, België. Woord vooraf : Dries Vermeesch. Oostende : Promotie Toerisme. Informatiebrochure.

GIRALDO, Walter - Ostendiana G.411/1

Volksdevotie in West-Vlaanderen. Brugge : M. van de Wiele, 1989.

REMOORTERE, Julien van - Ostendiana R.355/175

Le guide Ippa des musées de Belgique. Tielt : Lannoo, 1989.

CATALOGUS - Ostendiana M.295/71

Frans Masereel (1889-1972) : vernieuwer van de houtsnij kunst : tentoonstellingscatalogus o.red.v. Francine de Nave. Antwerpen : Museum Plantin-Moretus, 1989.

KERREMANS, Richard - Ostendiana K.334/1

Jan De Clerck (1881-1962). Brugge : M. van de Wiele, 1989.

LEXICON - Ostendiana L.516.5/1-6

Lexicon van Westvlaamse schrijvers o.red.v. Fernand Bonneure. Torhout : Vereniging van Westvlaamse schrijvers, 1984-1989.

Dl.1/ingel. door Raf Seys. - 1984.

Dl.2/ingel. door Valère Arickx. - 1985.

Dl.3/ingel. door André Demedts. - 1986.

Dl.4/ingel. door Renaat Ramon. - 1987.

Dl.5/ingel. door Renaat Ramon. - 1988.

Dl.6/uitgeleid door Fernand Bonneure. - 1989.

CLYBOUW, Karel - Ostendiana C.308/5

1030 jaar Bredene : op zoek naar onze priorij. Zedelgem : Flandria Nostra, 1989.

HOSTYN, Norbert - Ostendiana H.829/7

Landschappen van 19de-eeuwse meesters : gelegenheidscatalogus. Oostende : Museum voor Schone Kunsten, 1989. Gepubliceerd n.a.v. de tentoonstelling "Ogen die keken : landschappen van de 19de eeuwse Belgische en Franse meesters uit de verz. van het Sted. Museum Leuven".

BEELDENSTORM - Ostendiana B.341/1

Verzameling van gedichten over de kunstgroep Collectief 88. Oostende : Collectief 88, 1989. Ex. 07 van een eenmalige oplage van 25 ex.

door Norbert HOSTYN

DE ARCHITECTEN - 3

16. Albert-Joseph DEVREESE

° Oostende, 26 november 1880. + Oostende, 2 juni 1962.

Gehuwd met Léopoldine ACHSLOGH.

Woonde eerst Chaletstraat 8, later Ed. De Cuyperstraat, 5.

Realisaties : Christinastraat 23
Ed. De Cuyperstraat 116, 15
Graaf de Smet de Naeyerlaan 54, 68, 78, 82, 90
Kerkstraat 25 (meubelzaak LOOTENS)
Nieuwpoortsesteenweg 65, 203
Plantenstraat 74 (Villa Marie-Louise)
Van Iseghemlaan 135
Velodroomstraat ...

17. Laurent D'HELFT

Realisaties : Gerstraat 6
Gelijkheidstraat 2 (café Barrière)
Groentenmarkt (Valentino) (volgens zegsman SMIS een
werk van D'Helft
Plantenstraat 6 (villa Thérèse, 1931), 88 (Villa
Yvonne), 90 (Villa Yolande)
Torhoutsesteenweg 77 en 198 (gesloopt november 1978)
Zwaluwstraat ...

18. René DERLEYN

Woonde Kerkstraat 25

Verdere gegevens ontbreken.

19. Maurice DINNEWET

° Brugge, 7 oktober 1892.

Gehuwd met Eugenia DE TAEYE.

Woonde Prinsenlaan 34.

Realisaties : Aartshertoginnestraat (O.L.V. College - lagere afdeling)
(straatgedeelte gesloopt ca. 1980)
Prinsenlaan 32 en 33
Prof. Mac Leodstraat ...
Restauratie Capucijnenkerk

20. Albert-Victor FOBERT

° Leupegem, 19 september 1883.

Was gehuwd met Anna DHONT.

Woonde ca. 1927 Alfons Pieterslaan 116, later Koninginnelaan 44.

FOBERT was één van de belangrijkste en productiefste architecten van Oostende en de middenkust in het interbellum.

Realisaties : Albert I Promenade 18 (Residentie Commodore op de plaats van het vroegere Hôtel du Phare)

Euphrosina Beernaertstraat 23, 25 en 27 (Green Park,
in 1985 gesloopt na brand)
Groentenmarkt ...
Hertstraat 40 (Heures Claires, gesloopt ca. 1987)
Kaaistraat 39, 53, 55
Kapellestraat 84 (1922), 91
Karel Janssenslaan 12a, 12b (Hôtel du Louvre)
Kerkstraat 22, 38 (Beroepskrediet, 1922)
Mariakerkelaan 16
Prinsenlaan 42
Vindictivelaan 2 (Café Normandie, gesloopt)
Warschaustraat 22 (Résidence Régina)

Op Mariakerke : Hôtel du Kursaal, voor rekening van
LACOUR en DE TURCK (1)

Westende-Bad : Kerkgebouw

De meeste realisaties van FOBERT sluiten aan bij het vooroorlogse ECLECTISME, in een meer algemene benadering echter, zonder overdreven detaillering.

21. Jules GUNST

° Westende, 18 januari 1879.

Gehuwd met Marie VERLENDE.

Woonde Raversijdestraat 126; ca. 1948 evenwel Bouwmeesterstraat 2.

Realisaties : Bouwmeesterstraat 1 en 2

22. NN.. GALLEYN

Verdere gegevens ontbreken.

Realisaties : Plakkersstraat 69 (in modernistische bouwtrant)

23. André-Pierre HAUTEKIET

Woonde ca. 1937 : Broederlijkheidstraat 4.

Realisaties : Frère Orbanstraat 158 (in de stijl van de "Nieuwe Zakelijkheid")

24. Maurice-Albert HAUTEKIET

° Oostende, 11 maart 1906.

Gehuwd met Irena FONTAINE.

Woonde ca. 1937 in de Léon Spilliaertstraat 2, later in de Broederlijkheidstraat 4.

Realisaties : H. Hartlaan 21

---

(1) Echo d'Ostende, 68, 50, 26 juni 1929.

35-JARIG BESTAAN VAN DE HEEMKRING "DE PLATE"

In het tweemaandelijks tijdschrift "ONS HEEM" (Verbond voor Heemkunde, Jaargang 44, Louwmaand 1990) verscheen onder de titel "De Heemkundige Kring 'De Plate' van Oostende herdacht zijn 35-jarig bestaan" van de hand van de Verbondsvoorzitter Jan GERITS een zeer waardeerende bijdrage over onze viering van 28 oktober 1989.

J.B. DREESEN

PATAKONS

door J.B. DREESEN

Op een van de programma's van B.R.T.2 West-Vlaanderen had een gekend Oostends broodschrijver het, onlangs, over PATAKONS. Hetgeen hij hierover vertelde kwam goed over. Waar hij echter de bal missloeg was toen hij de luisteraars vertelde dat zij mooie verzamelingen PATAKONS konden bekijken in de Volksmusea van Brugge en Gent en in het Gemeentehuis van Wenduine. Geen woord over Oostende en dat ondanks het feit dat wij in ons Heemmuseum, sedert jaar en dag, een verzameling van niet minder dan 75 (vijfenzeventig) PATAKONS tentoonstellen. Waaruit wij moeten besluiten dat de spreker, en schrijver, ondanks het feit dat hij in Oostende woont, nooit ons museum bezocht.

De PATAKON van het Spaans PATAGON, een vergrotingsvorm van PATACA, was oorspronkelijk een Spaanse zilveren munt, in de 17de en de 18de eeuw in de Nederlanden gangbaar, ter waarde van 50 stuivers.

De PATAKON werd geslagen vanaf het overlijden van Philips II in 1598 en volgde in feite de PATAR op. Deze laatste munt was een eeuw meegegaan want ze werd vanaf omstreeks 1500 gemaakt. Tijdens de eerste periode van Albrecht en Isabella waren de twee munten nog gangbaar, maar geleidelijk aan verdween de PATAR uit de circulatie. Ter informatieve titel geven wij een afdruk van een PATAR, in 1557 aangemunt te Antwerpen, die tot de verzameling van de Kring behoort onder nr. 163/90 en regelmatig, wegens zijn vorm en grootte voor een PATAKON versleten wordt.

Vanaf de 17de eeuw, en misschien reeds vroeger, was het in onze streken gebruikelijk rond Kerstmis en Nieuwjaar een soort koeken te bakken die men VOLLAERDS noemde. De VOLLAERDS werden voorzien van een zilverstuk, een PATAKON, en werden als geschenk aangeboden.

Zoals alle gebruiken evolueerde ook dit mee met de conjunctuur en toen in het midden van de 17de eeuw de tijden slechter werden ging men de zilverstukken vervangen door stenen patakons in pijpjaarde.

De ronde schijven werden gevormd, gedroogd, beschilderd met een volkse voorstelling en daarna gebakken en op de koeken aangebracht.

Dit gebruik bleef door de eeuwen heen bestaan. Tussen de twee wereldoorlogen verdwenen echter de pijpjaarden patakons om plaats te maken voor gipsen exemplaren. Het verschil tussen pijpjaarden en gipsen patakons is dus reeds een aanduiding van hun ouderdom.

In Oostende werden de Vollaerds "Gabriëlkoeken" of "Engelkoeken" genoemd. Dit laatste woord wordt ook nu nog gebruikt.

Ary SLEEKs, stichter van onze Kring, schreef in zijn werkje "Oude Oostendse feesten en Gewoonten" blz. 148, het volgende : "Na de mis ontbeten we smakelijk met verse Gabriëlkoeken. Herinnert ge u nog deze heerlijke, blinkende, koeken met een veelkleurige plateelsteen (patacon) in het midden".

Het schilderen van patakons was een vorm van typische Vlaamse volkskunst die behoorde tot het domein van de huisvlijt.

Hoe groot de verbeelding van deze huiselijke kunstenaars wel was blijkt uit de veelheid van temas die op de patakons voorkwamen.

Om U hiervan een idee te geven sommen we de patakons op die tot onze verzameling behoren.

- 2603/77 - Ruiter
- 2604/77 - Koewachter met juk
- 2605/77 - Sint Petrus en de haan. 2 ex.
- 2606/77 - Dwergmannetje op een hond
- 2607/77 - Hoornblazende posterijruiter op een schimmel
- 2608/77 - Militaire tamboer
- 2609/77 - Putto met vogel
- 2610/77 - Trompetter te paard
- 2611/77 - Chargerende cavalerist
- 2612/77 - Putto met siervaas
- 2613/77 - Pater met kind
- 2614/77 - Waterdraagster met een heer
- 2615/77 - Jager bij een graf vóór een tempel
- 2616/77 - Militaire ruiter met beremuts op
- 2617/77 - Bloemenvaas
- 2618/77 - Cavalerist met getrokken zwaard op een stijgerend paard
- 2619/77 - Cavalerist
- 2620/77 - Man voor een draperie
- 2621/77 - Cavalerist
- 2622/77 - De overvloed met de haan
- 2623/77 - Vrouw met nederlandse vlag op een sofa
- 2624/77 - Cavalerist met getrokken zwaard
- 2625/77 - Napoleon te paard wuivend met de hoed
- 2626/77 - Cavalerist aan een boszoom
- 2627/77 - Huzaar te paard
- 2628/77 - Man, drie kinderen bestraffend
- 2629/77 - Dansend paartje bij een boom
- 2630/77 - Lansier te paard
- 2631/77 - Sint Maarten en de bedelaar
- 2632/77 - Jager met jachthond
- 2633/77 - Twee spelende kinderen bij een boom
- 2634/77 - Sint Niklaas
- 2635/77 - Militair en marketenster. 2 ex.
- 2636/77 - Vlucht naar Egypte
- 2637/77 - Banierdrager te paard
- 2638/77 - Vijf putti met druiventrossen
- 2639/77 - Bloemenvaas
- 2640/77 - Minnend paartje bij een boom
- 2641/77 - Mythologische voorstelling "De Lente" (Venus en Cupido)
- 2642/77 - Vedelaar
- 2643/77 - Boogschutter te paard
- 2644/77 - Leopold
- 2645/77 - Rustende cavalerist
- 2646/77 - Treurend echtpaar met kindje
- 2647/77 - Drie akrobaten met een paard
- 2648/77 - Heilige in een kerkinterieur

- 2649/77 - Ruiter op een grijs paard
- 2650/77 - Ruiter met tulband op een stijgerend paard
- 2651/77 - Ruiter op een bruin paard op stap
- 2652/77 - Twee kindjes met een hond
- 2653/77 - Ruiter op een bruin paard met zwarte manen met een gele zadeldoek
- 2654/77 - Monnik met een zittende vrouw in een landschap
- 2655/77 - Spittende boer
- 2656/77 - Vogel op een tak bij een vrucht
- 2657/77 - Vogel op een tak
- 2658/77 - Paard alleen
- 2659/77 - Vogel op een tak
- 2660/77 - Porte bonheur Baudouin
- 2661/77 - Kuikentje
- 2662/77 - Militair te voet, hand aan het zwaard. 2 ex.
- 2663/77 - Galopperende ruiter
- 2664/77 - Haan
- 2665/77 - Bloemenvaas. 2 ex.
- 2666/77 - De overvloed op schimmel
- 2667/77 - Roos met rozeblaadjes
- 2668/77 - Gewapende ruiter. 2 ex.
- 2669/77 - Haas
- 2670/77 - Hondje. 2 ex.
- 2671/77 - Baardig man met zwaard
- 2672/77 - Gele ster met vier punten (op namaak "engelkoek")

Heel de reeks is tentoongesteld in de zaal Emile BULCKE.

PRINCE ROSE

In het maartnummer 1990 blz. 86 van ons tijdschrift is er terloops sprake van het legendarische paard Prince Rose.

Hieronder een kleine geschiedenis van dit paard.

Prince Rose is één van de meest fantastische volbloeden die de Belgische paardesport gekend heeft.

Prince Rose was van Engelse origine en werd in 1928 door Dr. Henri COPPEZ gekocht, wat destijds met een tikkeltje geluk gepaard ging.

De fokkers H. COPPEZ en L. NIGUET waren naar Newmarket (Engeland) afgereisd om er een drie- of vierjarige met fikse stamboom te kopen. Die paarden vielen echter te duur uit en ze trokken dan maar naar een belovende veiling waar paarden van wijlen lord DUNHAM van de hand gedaan werden. Voor 420 pond kochten ze twee veulens. De ene zou Lemmon worden, een nuttig paard zonder meer, en de andere onze onvolprezen Prince Rose.

Prince Rose werd opgeleid op het domein "Haras de la Bruyère" bij Mons. Als twee- tot vierjarige kwam hij aan de start van Belgische en Franse koersen; hij won er liefst 16 van de 20 ! Onder die prestaties citeren we vooral de Grote Internationale van Oostende (in 1931 tegen Pearl Cap) en de Grote Prijs van de President van de republiek te Saint-Cloud in 1932. In 1931 werd de Prince ook derde in de Arc de Triomphe.

Als dekhengst heeft Prince Rose in Normandië een zeer vruchtbare periode gekend maar die werd in 1944 bruusk afgebroken door een bombardement dat de landing voorafging. Onder de vele gerenommeerde afstammelingen van de Prince citeren we Prince Chevalier, Prince Bio, Sicambre en Alleged die tweemaal de Arc zou winnen (in 1977 en 1978).

Prince Rose was als renpaard vooral op zijn best op de Wellington Hippodroom te Oostende. Hier won hij niet alleen de International maar ook tweemaal de Grote Prijs van Oostende. Die tweede zege werd zijn laatste ren want wegens "claquage" werd hij naar de stoe-terij in Normandië overgeheveld.

Ter ere van hem wordt ieder jaar op 21 juli de Grote Prijs Prince Rose op de Wellingtonrenbaan van Oostende betwist.

Bron Wellington Hippodroom. Oostende 1883-1983.

Jean Pierre FALISE

FORT SINT ISABELLA

Er is deze dagen veel te doen om de verkaveling KONINGINNEDAL langs de Elisabethlaan op de gronden van de Hamiltonhoeve en de historische site van Fort Sint Isabella, uit de tijd van het Beleg van Oostende 1601-04.

Tot ons groot genoegen mochten we vaststellen dat een ploeg bestaande uit een archeoloog van Monumentenzorg en een ploeg graveurs van de Opgravingsdienst van de Vlaamse Gemeenschap begonnen met een noodopgraving die tot 15 april mag duren.

Bij ons weten is dit de eerste maal in Oostende dat een ploeg de gelegenheid krijgt om te graven op een plaats die verkaveld wordt. Zouden we eindelijk op de goede weg zijn? Daar dit gebeuren sedert geruime tijd de aandacht kreeg van onze Kring, volgen wij de gebeurtenissen van dicht bij en we houden U op de hoogte.

J.B. DREESEN

OVER "DE PLATE en de PLOATE". Tijdschrift De Plate nr. 2/90

In deze bijdrage refereerde ik na de latijnse naam van de SCHOL naar de "dikke" Van Dale. Ons geacht lid, Dr. J.G. DE BROUWERE, maakte mij attent op het feit dat dit niet de officiële schrijfwijze is. Met referte naar "Faune de Belgique. Poissons Marins", Brussel, KBIN, 1947, blz. 382-386 schrijft hij het volgende :

"De plaat heet officieel Pleuronectes platessa Linné 1758. Met als synonimen Pleuronectes vulgaris Cuvier en Platessa vulgaris eveneens Cuvier.

Wat wil dit zeggen? Wel dit: LINNÉ heeft aan het dier de naam gegeven in 1758, en CUVIER meende dat er nog twee andere vissen waren, met hetzelfde uitzicht.

Pleuronectes is een geslacht, eveneens Linné 1758, dat deel uitmaakt van de familie Pleuronectidae, dat zeven geslachten bevat. Maar DE PLATE is de naam van een goed tijdschrift".

Tot daar de heer DE BROUWERE. Ik dank hem voor deze rechtzetting.

J.B. DREESEN

HET OOSTENDSE POLITIEPERSONEEL IN 1907

Binnenkort verschijnt van Daniël DESCHACHT, inspecteur bij de Oostendse politie, een tweede publicatie.

"Het Oostendse Politiepersoneel in 1907" biedt ons, via een foto-

archief, een kijk op het Oostendse politiekorps zoals het omstreeks 1907 was samengesteld.

Drieennegentig foto's, met vermelding van de naam, voornaam, plaats en datum van geboorte, graad, datum van in- en uitdiensttreding, geven een beeld van hoe onze pakkemannen er indertijd uitzagen.

Niet alleen voor de genealoog, als bron en documentatie, maar ook voor iedere andere Oostendenaar, familieleden van de politieagenten van het begin van deze eeuw, is dit kijkboek beslist een aanwinst voor zijn Ostendiana bibliotheek.

Deze publicatie op A4 formaat, 61 blz., kostprijs 400 Fr, zal slechts op zeer beperkte oplage worden verspreid.

Geïnteresseerden kunnen daarom nu reeds voorintekenen bij de auteur D. Deschacht, Lotuslaan 19, Oostende op het reknr. 001-0294452-89, steeds duidelijk adres en aantal gewenste exemplaren vermelden.

OPGENOMEN MUZIEK EN LIED UIT OOSTENDE EN OMGEVING

COLLECTIE OSTENDIANA (17)

Stedelijke Openbare Bibliotheek

door Robert LEROY

Erik MARIJSSE

Geboren te Tielt op 2 augustus 1944. Komt in Oostende wonen in december 1979. Treedt elk weekend op in het Vlaamse land als zanger of animator-presentator. Heeft zijn jaarlijks recital in het Casino van Middelkerke. Schrijft liedjesteksten voor andere artiesten, is tevens producer en manager. Hoofdberoep is journalist en is momenteel hoofdredacteur van het maandblad "Music Leader".

Bron : schriftelijke mededeling.

1° Tien jaar liedjes : Playa de Aro; Laat ons nog eens dansen op die slow; Soerabaye; Vlaanderenland; Johny Boy; Vlaamse meisjes zijn mooi; Hippie; Adieu Christine; Evelyne; Porompompero; Rode wijn en flamenco; Bye bye bella signorita.

Eric Marysse, tekst en zang; met begeleiding.

Monopole MLP 0255/916; 1LP.

2° Ik ben geen superster; Adieu Christine.

E. Marijsse, tekst en zang; met begeleiding.

Rainbow 542; 1 single.

3° Ik ben een Belg.

E. Marijsse, tekst en zang; met begeleiding.

Rainbow 592; 1 single.

4° De beste van Erik Marijsse : Itsy bitsy teenie weenie; Ik ben een Belg; Uit liefde; Donderdag; Boogie woogie baby; Adieu Marianne; Ik ben geen superster; Meisje met je treurige ogen; Christine; Eenzaamheid, oh eenzaamheid.

Radio Records 124402; 1LP.

5° Ik bel jou, m'n schat, ik mis je; Eenzaamheid.

E. Marijsse, zang en tekst (2).

Radio Records 42232; 1 single.

- 6° Uit liefde; Boogie woogie baby.
E. Marijsse, zang; met begeleiding.
 Mamicha music MMS 1160; 1 single (uitgave 1982).
- 7° Margot; Jij alleen van E. Marijsse, tekst en Ignace Baert, muziek.
E. Marijsse, zang; met begeleiding.
 Opname in Studio Des te Brussel in april 1987.
 EMP 87.091; 1 single.
- 8° Wat er telt; Kleine vent van Marijsse, tekst en I. Baert, muziek.
E. Marijsse, zang; met begeleiding.
 Opname in Studio Des te Brussel.
 CNR 145.294; 1 single (uitgave 1987).

Lucy MONTI

Lucienne BOLLENBERG werd geboren te Oostende op 1 januari 1933 en er overleden op 6 juni 1978. Deze volkszangeres werd de koningin van het visserslied genoemd.

Bron : doodsprentje en overlijdensbericht in De Zeewacht.

- 1° Bie us an 't zeetje; Zeg niet toet ziens van F. Feys-P. Borbousse-J. Deensen.
Lucy Monti, zang; met begeleiding o.l.v. Freddy Sunder.
 Weekend 85/18.121 X; 1 single (uitgave 1973).

Pete MONTI

Piet BOLLENBERG, broer van Lucy, is geboren te Brixham op 2 oktober 1941. Deed als zanger zijn eerste optreden tijdens het zomerseizoen 1956 en 1957 in Le Pingouin. Werd in 1958 België's sympahtiekste teenager-zanger genoemd. In dat jaar oogst hij een groots succes tijdens de zomer in Cabaret Eden op de Zeedijk te Blankenberge. Hij brengt dan ook een single uit met de titels : Love me more & Happiest guy. Andere opgenomen titels zijn : Poor Johny; Gina; Fool's paradise, Only teenagers love. In 1959 is hij lid van Freddy's Dansorkest als zanger-gitarist. De laatste 20 jaar trad hij meestal op aan boord van passagiersschepen die wereldreizen ondernemen (zie ook : De Zeewacht van 23 dec 1988).

Bron : Ostend Flash 1958, nr. 9.
 Documentatie Stadsbibliotheek.

- 1° De blauwe zee. In Arizona.
Pete Monti, zang; met begeleiding.
 Belgaphone 1009; 1 single.
- 2° Wonderbaar. Is het droom, is het echt ?
Pete Monti, zang; met begeleiding.
 Gamma RW 1032; 1 single.

Roger MORES

- 1° The sound of Roger Mores : Come in; J'abandonne; Dime dime; Air-hostess; Back home; Inge; King Henry; Pas de quoi chanter; Lunch; Manzamilla; Comme aujourd'hui; Zakouski.
Roger Mores, komponist-arrangeur, met zijn orkest.
 Disques Vogue LPVBS 001; 1 LP.
- 2° Prologue; Sunny sunday; Only your eyes; Copla madrilená; Jungle; Green spots; Next summer; Silver lake; As a dream; Shufflin' arround; Caravaning; Marching through Brussels.
Roger Mores, komp.-arrang., met zijn orkest.
 Disques Vogue CLPVB 003; 1LP (uitgave 1966).

TWEEDE LIJST VAN DE MILDE SCHENKERS VOOR HET "FONDS MUSIN"

Overdracht 1e lijst	23.450 F
Dhr. W. HOORELBEKE - Oostende	400 F
Dhr. A. DRIESSEN - Oostende	500 F
Dhr. D. FARASYN - Gent	1.000 F
Dhr. G. EMPAIN - Oostende	200 F
Dhr. J. PETIT - Oostende	1.000 F
Dhr. P. LAMBEIN - Oostende	1.000 F
Dhr. A. LAFERE - Oostende	300 F
Dhr. en Mevr. BERARD-MOUQUÉ - Oostende	1.000 F
Dhr. M. GHAYE - Oostende	1.000 F
Wed. VERSCHUEREN - Oostende	300 F
Mevr. PONJAERT - Oostende	500 F
Dhr. W. DECKMIJN - Oostende	1.000 F
Dhr. L. DEWULF - Oostende	200 F
Dhr. F. HUBRECHTSEN	1.000 F
Dhr. A. VAN ISEGHEM	1.000 F
	<hr/>
	33.850 F

Deze lijst werd afgesloten op datum van 13 maart 1990

Met onze hartelijke dank

De Raad van Beheer

FOTOBLADZIJDE MAART

Bij de fotobladzijde van het maartnummer werd de begeleidende tekst, per vergissing, niet afgedrukt.

Het zijn twee foto's van DE OKTOBERBRADERIE IN DE KAPELLESTRAAT ROND DE JAREN 1955.

IN DIT NUMMER

- blz. 102 : E. SMISSAERT : Schrijvers aan zee (6).
- blz. 104 : J. KLAUSING : De walvis van Oostende.
- blz. 109 : F. COOPMAN : De Rode Vloot in feeststemming.
- blz. 113 : F. HUBRECHTSEN : De Belgische kust in 1940-45. De Atlantische muur.
- blz. 115 : J. GERRITS : Heemkunde en heemschut in Vlaanderen.
- blz. 118 : A. CASIER : Oostendse muziekgeschiedenis - XL.
- blz. 122 : A. SMISSAERT (+) : Oostende tijdens Wereldoorlog I (9).
- blz. 125 : A. SWYNGEDAUF : Ostendiana.
- blz. 127 : N. HOSTYN : Architecten en architectuur tijdens het interbellum - 10.
- blz. 129 : J.B. DREESEN : Patakons.
- blz. 131 : J.P. FALISE : Prince Rose.
- blz. 132 : J.B. DREESEN : Fort Sint Isabella.
J.B. DREESEN : Over "De Plate en de Ploate".
- blz. 133 : R. LEROY : Opgenomen muziek en lied uit Oostende (17).

TEKST OVERNAME STEEDS TOEGELATEN MITS BRONOPGAVE

Begravenissen
Crematies

NUYTEN

Inzake rouw
gaat het om diskretie, takt.
Binnen een beperkte tijd dienen moeilijke,
vaak pijnlijke beslissingen genomen.
Dit vereist ervaring, een gedegen uitrusting
en ook iets bijzonders menselijks,
de juiste toon.

Voor dit alles kan u bij Nuytten terecht.
Begravenissen, crematies, rouwtransporten,
tegen sociale prijzen.

Nuytten is uw steun in droevige dagen.

Tel. 059/80 15.53 & 70.32.78
Torhoutsesteenweg 88
Petit-Paris - Oostende

